

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTTI JA IVORSELAN PITÄJÄLEHTI

Karjalan Liitto juhlii tänä vuonna 70-vuotista taivaltaan. Perinteisessä kesäjuhlakulkueessa marssivat myös Lempäälän Karjalaseuran edustajat, metsäpirttijuuriin Airi Touru sekä sakkolaisjuurisit Ismo Ristilä ja Mirja Auranen. Sivut 5-8.

NRO 5/2010

HEINÄKUU

METSÄPIRTTI
-juhlat vietettiin
”kotona Karjalassa”.
Helka Korpela (vas.)
ja Salli Rastas
juhlaohjelman
äärellä.

SUVANNON SEUTU nro 5/2010:

- * Turkkisen turinat: Vunukoitten kanssa Sakkolassa, s. 3-4
- * Kesä on karjalaisten kesäjuhlien kulta-aikaa, s. 5
- * Karjalaiset juhlivat laulaen liiton 70 vuotta, s. 6
- * Karjalaisuus näyttää voimansa myös nykypäivän sosiaalisessa mediassa, s. 7
- * Karjalaisil laulujuhli, s. 8
- * Tervetuloa Vesilahteen, s. 9-11
- * Sakkola-Museo on auki koko kesän, s. 9
- * Rakentaminen muuttaa Metsäpirtin maisemaa, s. 11-13
- * Metsäpirtin muistomerkkialueen kunnostaminen, s. 14
- * Taipaleenjoki – oopperan jälkeen, s. 15
- * Normal, normal! Kaikkea sattuu matkalla Karjalassa, s. 16
- * Karjalaisuus monipuolisesti esillä julkisuudessa 2010, s. 17
- * YLE:n ajankohtaisohjelmat mukana
Suvut kohtaavat Karjalassa -tapahtumassa, s. 17
- * Karjalan Liiton tervehdys Vuoksen 60-vuotisjuhlassa, s. 18
- * Virkin virkkeet: Karjala takaisin muistojen kautta, s. 19
- * Tapahtumia 80 vuotta sitten kesällä 1930, s. 20-21
- * Kanavatkulia sakkolalaisittain, 21
- * Vuoksen Alholan kylän esittely, s. 22
- * Opintokerhoista Sakkolassa, s. 23
- * Tosiasiaa sioista ja muuta pakinaa, s. 24
- * Hovinkylä-Ojaniemi-kirja kutsuu talkoolaisia, s. 25
- * Metsäpirtti Sylvi Kekkosen lapsuudenmuistelmassa, VI, s. 26
- * Kasarmin kainalossa -kirja julkistetaan, s. 27
- * Romaaneja lahjoitusmaa-ajoilta: Huuhkan poika, s. 27
- * Kupariset juurillaan Karjalassa, s. 28
- * Menetetyistä apteekeista syntyi kirja, s. 29

Sakkolan pitäjäjuhlia vietetään Vesilahdessa 1.8.2010

Juhla alkaa
jumalanpalveluksella klo 10,
ruokailu klo 11.30 ja pääjuhla
klo 13 Vesilahden yläasteella.

KARJALAN LIITTO
1940-2010

www.karjalanliitto.fi

**SEURAAVA
SUVANNON SEUTU -
LEHTI nro 6/2010
ilmestyy syyskuussa.
Aineistot toimitukseen
viimeistään pe 27.8. 2010
mennessä, kiitos!**

TURKKISEN TURINAT

Vunukoitten kanssa Sakkolassa

Heinäkuisena lauantaina varhain aamusella Turkkisentien haaraan kokoon-tui sukuamme ja naapurista Pajarilta parisenkymmentä henkeä. Ja kohta koivukujaa pitkin lipui Vesilahden Liikenteen valkoinen kurkikoristeinen bussi. Hinkkasen Ollin saattelemana matkasimme alkumatkan aina Viipuriin, Sorvaliin. Siellä tarttui soppaan itse maestro Markku Nuora.

Väkeä oli jo yli neljäkymmentä. Tietäjinämme talvisodan veteraani Raaskan Yrjö ja evakkopaimentyttö Pajarin Martta, tosin nyt jo mummohahmossa.

Peräpenkille loi piristystä kelin lämmittäessä ilmastointilaitteen kondenssi-vesi roiskauksineen. Hyvin suku jaksoi ottaa märkäviilennyksen huumorilla, vaikka väliin oli pylly märkänä.

Kun rajamuodollisuudet mennessä sujuivat kuin tanssi osittain kummipoika Villen venäjää taitavan Diana-vaimon ansiosta, ajattelin: Nythän tulee supermatka, kun rajamuodollisuudetkin menevät alle tunnin. Toisaalta varottelin koko matkuettamme, että kaikki on mahdollista kannaksen matkoilla.

Ja niin olikin Suomenlahden rantatiele matkatessamme kohti Koivistoa. Yhtäkkiä saavuimme uudelle leveälle paa-nalle, jota Markun oli ilo lasketella. Eipä tullut karttaa katseltua ja kohtsiiltään huomasi olemamme Terijoen tuntu-massa. Koiviston kirkko jäi toiseen kertaan, koska piti ehtiä illalliselle hotellimme. Hotelli oli entuudestaan tuntematon, valitettavasti. Korkean päära-kennuksen aula oli ok, melko tyylikäs-kin...

Majoitusrakennuksemme ei ollut. Taso oli surkea, samanlainen kuin Losevo ennen nykyistä remonttia. Olin kerinnyt suvulle kertoa majoitustason olevan suomalaista luokkaa. Esitteessä oli luvattu peruspalvelut. Kyllä ne löytyivätkin: sänky, vessa ja parveke – se siitä.

Sakkolan muistopuistossa kukkienlaskussa Hannu-äijä, Venla, Iivari, Emilia, Ella lapsenlapset eli vunukat.

Oli Markunkin ilme paljonpuhuva. Kuulemma ei koskaan enää tähän hotelliin.

Aamulla matkamme jatkui patotietä Kronstattiin. Kimmeltelevä meri, hyvin hoidettu vanha kaupunki ja aurinkoinen sää kohottivat tunnelmaa. Eilispäivän murheet olivat poispyyhitty. Lempaalan kautta Rautuun ja sieltä Metsäpirttiin Laatokan rantaan kohville ja uimaan. Markun grillimakkarat ja Ritvan pullat katosivat niin lastenlasten kuin vanhemmankin väen suihin. Sitten kohti Riiskaa ja Lapinlahtea. Korkeakankaan Matti kertoi asiantuntevasti Riiskasta. Lapinlahdella huomasimme sovhoosin navetan vuosien tauon jälkeen saaneen ikkunat ja heinää tukuttiin rullapaaleissa. Kehitystä silläkin saralla.

Petäjärvellä Raaskan Yrjö kertoili nuoruuden kotikylästään ja poikkesimme aseman kaupalla saaden lämpimän vastaanoton. Matka jatkui Losevoon. Se tuntui paratiisilta edellisen yön kokemuksiin verrattuna. Suvunkin ilmeet alkoivat lieentyä, varsinkin kun vunukat pääsivät Vuokseen uimaan.

Maanantaina suuntasimme ensin Käkisalmen markkinoille eli kauppahallille. Kun naisväki pääsi kenkiä valkkaa-

maan ja vaatteita hypistelemään ja linna oli nähty, päivä sai mukavan alun.

Teitäkin oli päällystetty lisää. Niinpä tärinä ei ollut mahdollista. Pajarin Martta kertoili osuvasti synnyinkylänsä Haparaisten elosta ja olostä sekä evakko-tytön karjanajomatka.

Sakkolan muistopuisto oli roskaton ja siellä laskin vunukoiden kanssa kukkakimpun patsaalle sankarivainajien ja sakkolalaisten esivanhempiemme kunniaksi.

Muistopuiston vieressä oli menossa rakennustyöt. Diana kyseli rakennusmiehiltä työn kohdetta. He kertoivat rakentavansa puistoa ja esiintymispaikkaa. Ne sopivatkin erinomaisesti muistopuiston viereen.

Matkamme jatkui uuden hautausmaahan kautta Keljaan. Oltermannimme Yrjö kertoi helteessä talvisodan pakka-sista ja taisteluista jouluna 1939. Väki kuunteli hiiskumatta Yrjöä kukkakim-pun laskun myötä. Kahvitunti, parin tunnin kyläkävelyt eri puolilla Keljaa ja Haparaista itse kunkin sukupaikoilla. Upea oli palata hotellille virkistäytymään.

Illalla kokoontuimme viitoskorpuk-sen rantaan kuuntelemaan evakkojam-

me ja vaihtamaan kokemuksia. Saimme luvan rannan oikeiden omistajien edustajalta eli Paakkasen Mailalta.

Hän siskojensa kanssa oli kotoisin juuri tuolta paikalta. Selvisi, että yksi sisaruksista oli vanha tuttumme Martta Karvonen-Olesen. Toivottelin sisarusparin tervetulleeksi tarinatuvallemme Martan saapuessa piakkoin Suomeen.

Viimeinen tosivenäläinen kokemus oli paluumatkan tullitoiminta. Ei minkäänlaista ruuhkaa. Kolme linja-autollista väkeä. Yksi nuori virkaintoinen tullinainen. Minuutti asiakasta kohti. Kolme tuntia kului kuumantasaiseen tahtiin. Olipa joku jäädä haaviinkin tukan värin ja passin afrikkalaisten leimojen vuoksi. Onneksi vanhempi virkailija naureskellen hoiti asian kuntoon.

Matka jää ikimuistoiseksi omien lastenlasten aktiivisuuden ja aitojen evakojen kertomusten myötä.

Erityiskiitokset oltermannillemme Yrjölle ja evakkopaimen Martalle ja kuljettajallemme Markulle.

Tästä eteenpäin olen Sakkolan matkoilla joukon jatkona, vetohommat jätän muiden huoleksi.

Keljassa Pajarin Martta, Raaskan Yrjö ja Hovin Aaro.

Sakkolaterveisin,
hyvää kesää toivotellen

Hannu Viljonpoika Turkinen

PS: Tavataan Vesilahden Sakkola -juhliissa 1.8. Kiitos jo ennakkoon vesilahtelaisille tomerasti hoidetuista hommista, vaikka Narvan markkinatkin työllistävät tänä kesänä!

Matkalaisia muistopuiston patsaan äärellä.

Karjalaiset juhlivat laulaen liiton 70 vuotta

Karjalan Liiton 70-vuotisjuhla vuosi huipentui viikkoa ennen juhannusta Helsingissä vietettyihin Karjalaisiin Laulujuhliin.

Juhlapäivinä oli runsas ohjelmatarjonta, jossa pääosassa olivat musiikki ja lapset. Juhlilla mm. ensi esitettiin muusikko Sari Kaasisen tilaustyö Ilon Pitoa. Esiintyjinä olivat mm. Hanna Parkarinen, Jaakko Ryhänen, Sari Kaasinen ja Ottawa, Karelia-puhallinorkesteri ja karjalainen suurkuoro. Lapsia houkutteli monipuolisella ohjelmalla tutustumaan karjalaisuuteen.

Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen muistutti, että keskustelu Karjalasta on osa suomalaista itsetilittävyyttä sodan jälkeiseen aikaan. Karjalan Liitto toimii Karjalan kysymyksessä Suomen ulkopoliittisen linjan mukaisesti ja niillä keinoin, mitä sillä kansalaisjärjestönä on.

Juhlille esittämässään valtioneuvoston tervehdyksessä pääministeri Matti Vanhanen kiitti Karjalan Liittoa sen tekemästä työstä ja vastuullisesta suhtautumisesta moniääniseen Karjalakeskusteluun.

Valtioneuvos Riitta Uosukainen totesi juhlapuheessaan, että Venäjällä ei ole Karjalan kysymystä, joten keskustelukumppania palautuskeskustelussa ei ole.

Sen sijaan Uosukainen kehotti kaikkia karjalaisia ”juurihoitoon”, etsimään juuriaan ja nauttimaan karjalaisuudestaan sellaisena kuin on. Evakkosukupolvien mahdollisesti kokemaa häpeää ei seuraavien sukupolvien tarvitse tuntea.

Ohjelmassa oli myös karjalanpiirakka- ja kyykkäkisailua, maraton, yhteislaulu- ja kirkkokonsertteja, lastentapahtumia ja karjalaisten sukujen ja karjalaisien pitäjien esittelyä. Näyttävä kulkue marssi halki kaupungin. Viikonlopun tapahtumat kokosivat yli 20 000 juhlijaa. Juhlien myötä Karjala ja karjalaisuus sai paljon uusia ystäviä.

Vuoden 2011 karjalaiset kesäjuhlat juhlat vietetään Turussa.

Mervi Piipponen

Ei oo meillä rikkautta - vai onko sittenkin

Lyhennelmä valtioneuvos Riitta Uosukaisen juhlapuheesta 20.6.2010:

– Karjalaisten Laulujuhlien painopisteinä olivat nuoruus ja kulttuuri, etenkin musiikki. Miten upea onnistuminen! Kiitoksia. Minulle on Karjalan Liiton juhlien kohokohta, kun mahtava lippulinna hulmahtaa stadionille, kun kauniisti kansallispukuinen kulkue musisoi ja marssii, kun Karjalaisten laulu kajahtaa. On komeaa puhua sellaisen heimon edessä, joka on suoriutunut polvesta polveen lähes mahdottomasta ja selviytynyt pystypäin. Voimme myös kertoa Wanhan Wiipurin suvaitsevuu-den mallista: neljä kieltä ja monta uskontoa rinnakkain, kulttuuri kukassaan.

– Suomen historianopetuksessa tulisi selvittää karjalaisten vaiheet ja kertoa, mitkä alueet ovat nyt ja historiallisesti, miten ne ovat syntyneet, mikä on karjalan kieli ja mitä karjalaiset suomen kielen murteet. Mitä on karjalainen kulttuuri muiden suomalaisten heimojen kulttuurin rinnalla. Tutkimusta on jo nyt.

– Karjala-kysymyksestä olen julkisesti puhunut Venäjän liittoneuvostoa myöten; sujuvasti siellä kuuntelivat. Olen samaa mieltä kansleri Kauko Siposen kanssa: ”Venäjällä ei ole Karjalan kysymystä. Ilman Venäjää ei keskustelu Karjalan palautuksesta johda mihinkään. Palautustoiveita heikentävät Kiviston ja Uraan öljysataman rakentaminen sekä Nord Stream kaasuputken upottaminen Suomenlahteen Viipurin länsipuolella. Lähes puolet Venäjän viennistä ulkomaille tulee kulkemaan Viipurin lähistöltä.”

– Mutta syvimpiä tunteitamme me karjalaiset emme kiellä. Niitä on loukat-

Valtioneuvos Riitta Uosukainen piti napakan, kannustavan puheen karjalaisuuteen.

tu, eikä vääryys muuksi muutu. Olin onnellinen, kun presidentti Martti Ahtisaari viisaassa Nobel-puheessaan kertoi karjalaisten tilanteesta ja tunnoista.

– Vuoden uudissanoja oli ’kaappikarjalainen’. On paljon tuntemattomia tai puoli- tai neljänneskarjalaisia, joille nämä juuret ovat tulleet uusina. Takana on ollut kätkemistä ja häpeää evakkoperheissä.

– Nyt kutsun kaapista juurihoitoon. Tule sellaisena kuin olet. Karjalaisuutta ei tarvitse määritellä, eletään vain karjalaisittain, siis ihmisiksi. On vilkkaita karjalaisia, on jopa juroja; meidän erikoislahjamme on kuitenkin tunteiden näyttäminen ja tunteisiin uskomisen, niiden arvostaminen. Tunteiden köyhtyminen on kohtalokas köyhyyden laji, ja se leviää tasavallassa niin, että kynnisyden jääpuikot kilisevät.

– Meille on delegoitu ilon lahja, mies-kansa saa elää omana itsenään. Hiljaista iloakin on; ”iloss ellää pittää vaik päivää vähemmä.”

Karjalaisuus näyttää voimansa myös nykypäivän sosiaalisessa mediassa

Kansanedustaja, Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen uskoo, että karjalaisuudella on edelleen vetovoimaa, mikä ilmenee monin tavoin.

Karjalan liiton pj, kansanedustaja Markku Laukkanen kertoi myös näkemyksiään pääjuhlassa 20.6.2010.

– Me kannamme ylpeinä sitä perintöä, joka 70 vuotta sitten liiton perustamisesta alkoi. Viipurin läänin maaherra Manner piti perustamiskokouksessa tunteikkaan puheen ja sanoi, ”ken tietää mihin pystyy karjalainen valpas ja nopea äly, vireä ja myöskin kestävä toimintahalu, rohkeasti ja taitavasti yhdistelevä mielikuvitus, hyvä taloudellinen vaisto, lämmin sosiaalinen mieli, herkkä sielu – se myös tietää, mitä Suomen kansa ja maa on menettänyt maaliskuun kolmantenatoista”. Näitä kaikkia hienoja karjalaisuuden ominaisuuksia olemme tarvinneet tämän juhluvuoden tapahtumien rakentamisessa.

– Joka vuosi juhla on myös tekijöiden sänäköinen, totesi Laukkanen kiitellen kaikkia talkoolaisia heidän panokseensa juhla järjestelyissä.

Laulu ollut karjalaisille aina apuna iloissa ja suruissa.

– Tiedämme että yksi laulu saattaa puhutella enemmän kuin tuhat sanaa. Musiikki ja lapset, ne ovat edelleen karjalaisyhteisön keskeisiä elementtejä. Heitämme haasteen muille heimoille ja maakunnille suomalaisen lauluhla-perinteen vahvistamiseksi ja laajentamiseksi tulevaisuudessa yhteistyössä.

– Liiton juhluvuoden merkeissä olemme pystyttäneet patsaan asutustoiminnalle ja sen tekijöille. Karjalaisten sijoittaminen haluttiin hoitaa ja sen mahdollisti se suuri yhteiskunnallinen tahtotila, joka asian ympärille maassamme syntyi. Suomeen ei syntynyt siirtolaisleirejä, vaan karjalaiset saattoivat aloittaa itsenäisinä, tasavertaisina suomalaisina isänmaan jälleenrakentamisen sodan jälkeen uusissa oloissa, omissa tuvasa, omalla luvalla.

– Siksi meidän karjalaisten sydämissä on paikka niille ihmisille, joiden kohdalla on jättää kotinsa ja etsiä uuden elämän alkua vieraisissa maissa. Karjalaiset ovat läpi vuosisatojen eläneet erilaisten kulttuureiden vaikutuspiirissä ja uskon sen näkyvän meissä suvaitsevaisuutena ja ymmärryksenä muita kohtaan.

Seitsemän vuosikymmentä näkyvää järjestötyötä ja kansalaistoimintaa on pitkä aika.

– Tänäpäin voimme ylpeinä sanoa, että työ tekijäänsä kiittää. Monet tavoitteemme ovat toteutuneet samalla kun toiminnan painopisteet ovat uusiutuneet ja muuttuneet. Karjalaisväestön elinolojen edunvalvonnasta on siirrytty yhä voimakkaammin kulttuurijärjestyksen suuntaan näkyvin tuloksin.

Karjalaisen järjestötyön kantavia voimia tänä päivänä ovat edelleen vahva yhteenkuuluvuuden tunne ja vapaaehtoisesta kansalaistoiminnasta saatava sosiaalinen pääoma.

– Kansalaistoiminta on valtava demokraattinen voimavara, joka toimii virallisen hallintoyhteiskunnan rinnalla ja

vastapainona. Tässä ominaisuudessa panoksemme maamme sodanjälkeisen ajan arvioinnissa on ollut keskeinen.

– Olemme nostaneet julkiseen keskusteluun monia sodan jälkeisen ajan kipeitä kansallisia kysymyksiä kuten Karjalan menetys ja siihen liittyvä palautuksen unelma, siirtoväen kohtelu uusilla asuinsijoilla ja pitkään kestänyt pakkovaikeuden historiaamme. Karjala on osa ulkosuhteiden ja kansallisen itseymmärryksen historiaa. Tätä kansallista itsetilitystä omaan lähistoriaamme meidän karjalaisten ja kaikkien suomalaisten tulee jatkaa.

– Huomioimme ilolla pääministeri Matti Vanhasen arvion Karjalan liiton keskeisestä roolista Karjalaan liittyvän keskustelun vastuullisesta hoitamisesta. Tähän voi vain sanoa karjalaisen sananparren tavoin, että ”jos mie oisin eilen kuolt ni en ois tuotakaa kuolt”.

– Me katsomme luottavaisina tulevaisuuteen. Uskomme asiaamme, uskomme että Karjalalla ja karjalaisuudella on edelleen sitä vetovoimaa, joka on kulttuurisesti innoittanut taiteilijoihimme kaikkina aikakausina. Karjalasta kirjoitetaan enemmän kuin koskaan, uusia sukuseuroja perustetaan, jäsenmäärämme on kasvussa, juuret ja karjalaisen elämänperinnön vaaliminen kiinnostaa uusien sukupolvien karjalaisia. Samoin karjalan kieli, jolle olemme saaneet uuden toivovamme statuksen ja arvostuksen, joka kannattaa kielen säilymistä osana karjalaisen kulttuurin moninaisuutta ja rikkautta.

Tämän päivän karjalaisuuden voi kohdata myös verkkoyhteisöissä, sosiaalisessa mediassa, jossa etsitään juuria, omaa identiteettiä ja kokoontutaan saman ajattoman heimoatteen ympärillä.

– Karjalaisuus osoittaa liiton juhluvuonna monisatavuotisena kulttuurina kestävyytensä ja voimansa niin kansallisen kulttuurin kulmakivenä kuin värikkäänä monikulttuurisessa Euroopasakin, muistutti Laukkanen.

Karjalaisil laulujuhli

Kesäkuu on sellane kuu, jot kaik tapahtumat on kerätty siihe. Välist tuntuu sellaselt, jot onks ennää muita kuukausi olemassakaa. Kerkii siin sit jokapaikkaa. Ko mänemiset saattuut päälekkäi, ni vähentäähä se niitä, mut sit on se valitsemise vaikia paikka.

Karjalaisii laulujuhlii vietettii Helsin-gis 17.-20.6. Mie olin merkint sen kyl jo talvel almanakkaa. Mut kyl se kiireeks vet, ko enstäi pit käyvä ”Taipaalee joel”. Se ol täl kertaa siirretty Ilmajoe ja esi-tettii iha oopperamusiki avul Kyröjoe rannas. Sellane ol mänö, jot väkisi tul mielee se iha oikia Taipaaleejok. Siin tunnelmis myö, mie ja miu miehein ajel-tii yötä myöte kotii, vaik ois siel Ilmajoe-ekki kortterpaikka olt. Kottii pit tulla ko aamul ol ies e laululuhlil lähtö.

Nyt oltii jo lauanta ja torstai ja per-jantaiohjelmat olliit jo takan päi. Ohjel-malehest näk, jot paljost olin jäänt jo pois, mut kerkisin kuitekii avajaisjuh-laa. Se ol sitä mitä luvattiikii, karjalaiset laulujuhlat. Kaasise Sari, suurkuoro, Karelia puhallinorkesteri ja Hanna Pa-karinekii pittiit siint huolen, jot musiikki soi ja laulu raiku. Uusmaalaisii laulukii män yleisölt iha tyyvyttäväst, vaik ei se kyl oo niitä helpompia maakuntalau-lui.

Liittovaltuusto puhjeejohtaja Matti Puhakka, kaupungijohtaja Jussi Paju-ne ja viel pääminister Matti Vanhane hoitiit sanallise puole. Kaikkii kovem-mat taputukset tais saaha tuo viimiseks mainittu Matti. Hääkö jättii ikkääkö hy-västilloi, vaik ei hää näist karjalalaisist kuvioist taja pois pyrki.

Ko neljä uutta lippuu marssi vihittä-väks sinne juhlakentäl, ni se tuntu iha ihol. Jotekii se sai tuntumaa, jot ei tää karjalaisuus oo nii vaa kuolettettavis. Sää ol vähä vilpone ko tuul puhaltel aika navakast, mut se tais antaa vaa vauhtii lopuks lauletul karjalaisii laulul. Siin naapur kentäl palloo potkineetkii taisiit pelästyy, ainakii hyö hiljeniit vä-häks aikaa.

Kisahallis ol karjalaine tori. Tunnel-mast ei voint erhtyy, se ol karjalaine nii tavaroie ko myyjii ja ostajiki puolest.

Juhlakulkueessa Vuokselan lippua kantoi Aimo Kymäläinen, airueina Maija Korpi (vas.) ja Ebba Penttilä

Missää toril ei saa nii lämpimää halaus-ta ko täl toril ja iha ilma kaupatekkookii.

Illal mie olin tyttöin kans Teppeliau-kio kirkos kuuntelemas Viipuri Laulu-veikkoi. Kyl heitä on helppo kuulla, hyö osajaat laulaa ja loihtii sellase tunnel-ma, jot se viep väkise männessää.

Suntakaamun täytyt Tuomiokirkko kansallipukuset kansast. Juhlamessus saarnas arkipiispa Jukka Paarma, litur-gin ol tuomiokirkko kappalainen Suvi -Päivi Koski, suurkuoro laulo ja teksti-lukijoin olliit Marjo Matikaine- Kall-ström ja Maija-Liisa Lindqvist. Juhla-messu ratioitiikii.

Senatitoril käi sit aika kuhina, ko kaik kulkueesee mänijät yrittiit etsii paikko-jaa. Sit tul viimiset ohjeet marssijoi,

ja tunnelmanostatukseks karjalaisii laulu ja sit lähettii. Aurinko paisto, tuul sai liput liehumaa komiast ja senatitori alko vähä kerrallaa tyhjetä. Kulkuee toi-ne pää tais olla jo likkeel kisahalli, ko viimiset olliit vast tulos Mannerheimi-tiel.

Karjalaisii laulu ei taitant päässä koko matka aikan loppumaa, jos sitä ei alot-

tant joku kulkuees olija, ni sen alotti joku katsoja kau vierest. Se tuntu hy-vält. Hyö olliit sammaa mieltä mei kans: ”Ja kun onnen päivän koitto...”

Vuoksela Seura lippuu kanto Kymä-läise Aimo nyt ens kertaa, mut ei var-mast viimistä. Se näky häne silmistää.

Sit alko päiväjuhla. Se komiampaa al-kuu, ko liput kiertäät kenttää ei oo. Se pittää jokahise itse käyä kokemas.

Yks tunnelmakohottaja täs juhlas ol varmast valtioneuvos Riitta Uosukai-ne, hää se osajaa haastaa ja Ryhäse Jaakko laulaa. Laukkase Marku puhe ol jämäkkää ja nurmcentä täyttäneet Kar-jalaise Nuorisoliito kansallispukuset nuoret tanhuujat iha riemullista nähtä-vää. ”Virolaise Johannes ja Vennamo Veikkokii” käivät kentäl. Heil ol viel kes-kennää selvitelävii asjoi, mut kaskäes hyö sielt pois läksiit.

Turkulaiset toivottiit kaik ens kesän Turkuu. Kaikha myö otettii se kutsu vastaa. Koitetaa pittää sitä varte alma-nakas ne päivät tyhjän. Eiks nii.

Ebba Penttilä

Juhlatoimikunta toivottaa tervetuloa Vesilahteen

Vesilahteen muutti sotien jälkeen yli 500 karjalaista. Kunnan väkiluvun lisäys oli suuri. Karjalaiset otettiin myönteisesti vastaan ja siihen vaikutti varmaankin osaltaan se, että myös he pyrkivät olemaan aktiivisia. Karjalaisia nähtiin jälleenrakentamisen ja työelämän lisäksi paikkakunnan harrastus- ja kulttuuritoiminnassa, kuten urheilussa, kuoroissa, soitokunnissa sekä kunnallispolitiikassa, seurakunnallisissa yhteyksissä sekä kouluasioissa. Aviopareja syntyi myös paikkakuntalaisten kanssa.

Tuosta 1940-1950 vuosien kaudesta elämme nyt jo toista, kolmatta ja neljättä sukupolvea. Myös sodan kokeneita ja muistavia ihmisiä on vielä keskuudessamme. Ajattelemme kiitollisuudella heitä, jotka raskaiden sotien ja evakomatkojen jälkeen rakensivat kotinsa uusille paikoille ja perustivat siten elämisen mahdollisuudet seuraaville sukupolville.

Tampereen kaupunkiseutuun kuuluu virallisesti Tampereen lisäksi Nokia, Ylöjärvi, Pirkkala, Kangasala, Lempäälä, Orivesi ja Vesilahti. Näissä kaikissa kunnissa, kuten useissa seudun naapurikunnissakin, on elävää karjalaisuutta eri muodoissaan. Tampereen kaupunkiseutu sijoittuu Suomen kartalla keskeisesti. Hyvät tiet, kohtuulliset etäisyydet pääkaupunkiseudulle sekä

toimiva elinkeinorakenne, erinomainen ja monipuolinen koulutus- ja kulttuuritarjontatarjonta takaavat hyvät elämisen mahdollisuudet meille jatkossakin.

Karjalaisuudesta on tullut viime vuosina yhä suosittumpaa. Karjalan Liitossa raportoidaan kasvaneista jäsenmääristä. Yhä useampi tahtoo sanoa, että olenhan minäkin kotoisin Karjalasta tai olen jotain kautta karjalaista sukujuurta. Ennestään tuntemattomienkin ihmisten kesken tulevat melko nopeasti luontevasti esiin karjalaisuuden juuret. Eikä tästä varmaankaan ole kanssakäymisessä haittaakaan.

Kotiseutumatkailu Karjalaan on vakiinnuttanut vahvasti asemansa. Se alkaa nykyään olla luonnollisesti sotien jälkeen syntyneiden harrastus ja yhä enemmän muidenkin kuin karjalaisen kesken. Kannaksen alueen parantuneet majoitusmahdollisuudet ovat vaikuttaneet myönteiseen kehitykseen. Myös edullisten ostosten tekeminen onnistuu hyvin varsinkin Viipurissa.

Tietty huoli liittyy kuitenkin karjalaisuuden säilymiseen pitemmällä tähtäyksellä. Erilaiset tapahtumat, juhlat ja matkailu ovat erinomainen asia, mutta ne eivät ehkä riitä vielä innostamaan tulevia karjalaisia tai karjalaisuus sukupolvia kestäväällä tavalla ja lavealla rintamalla. Karjalaisuuden tulisi näyttäytyä monilla tavoilla ja myös normaalissa arjessa. Karjalan murretta ei enää juurikaan kuule, mutta siitä johdettuja sanoja ja sanontoja voitaisiin alkaa viljelemään enemmän, ehkä niitä sitten juurtuisi yleiskieleenkin tai murteisiin. Varsinainen karjalan murre on tietenkin koko karjalaisen kulttuurin perusta, jonka säilyttämisen vaativa haas-

te on meidän ja tulevien sukupolvien vastuulla. Ruokakulttuurissa karjalantiirakoilla ja monilla muilla herkuilla on vahva asema koko Suomessa ja vahvan ruokakulttuurin ylläpidosta täytyy pitää huolta. Kyläkirjoja kirjoitetaan nykyään todella paljon, lähes historiallisella antaumuksella. Niistä saamme jälkipolville arvokkaita tietopaketteja omista juurista sekä karjalaisuudesta yleensä.

Nyt on juhlan aika. Minulla on ilo Vesilahden karjalaiset ry:n puolesta toivottaa Teidät kaikki tervetulleiksi Sakkolan pitäjäjuhliin Vesilahteen 1.8.2010. Juhla alkaa perinteisesti jumalanpalveluksella Vesilahden kirkossa ja jatkuu sitten Vesilahden yläasteen koulurakennuksessa. Juhlan ohjelma lupaa kuljettaa meitä sekä karjalaisiin että myös vesilahtelaisiin teemoihin.

Pekka Hinkkanen

Vesilahden karjalaiset ry
puheenjohtaja

Sakkola-Museo on auki koko kesän

Sakkola-Museon kesäkausi on käynnissä Kuokkalan Museoraitilla Lempäälässä. Kesän vaihtuvan valokuvanäyttely aiheena ovat Kasarmilan seudut.

Museoraitin museot ovat kesällä 2010 avoinna 2.5.-31.8. 2010 tiistaista sunnuntaihin kello 11-17, maanantaisin suljettu, samoin juhannuspyhät.

Koko museoraitin pääsymaksut 3,5 e aikuisilta, ryhmiltä 2,5 e / henkilö sekä lapsilta 1 e. Pääsymaksu sisältää noin tunnin pituisen opastetun museokier-

roksen. Kyläseppä on takomassa pajamuseossa kesäsunnuntaisin klo 11-17.

Kuokkalan museoraitti on Lempäälä-Seuran ja Lempäälän kunnan yhteisesti omistama museoalue, jota Lempäälä-Seura ylläpitää. Menneitten vuosikymmenten tunnelmaan pääsee tutustumaan kuudessa erikoismuseossa, joihin kuuluvat kauppamuseo, pajamuseo, parturi- ja kampaamomuseo, suutarimuseo, sotaveteraanien perinnekammari sekä Puskeman Kustaan tölö. Lisäksi museoraitin yhteen rakennukseen on

sijoitettu hammaslääkärin välineet. Museoraitin yhteydessä Sakkola-Säätiön ylläpitämä Sakkola-Museo on toiminut jo kymmenen vuotta.

Sakkola-Museota koskevat erityistiedustelut mm. Antti Hynnä p. 0408490048 tai Hannu Turkkinen p. 040 581 4398

Koko museoraittia koskevat kyselyt myös Lempäälän kunnan palvelupiste (03) 374 4507 ja 374 4502 tai Carita Koota 050-326 7557.

VIERAILE MUSEOLLA myös
SAKKOLA-JUHLIEN AIKAAN!

Sakkolan pitäjäjuhlat Vesilahdessa sunnuntaina 1.8.2010

Vesilahden kirkossa klo 10.00 Jumalanpalvelus
 rovasti Leena Repo saarna,
 kirkkoherra Harri Henttinen liturgi,
 kanttori Satu Sointu-Siltanen.
 Seppeleen lasku

Vesilahden yläasteella

klo 11.30 ruokailu

klo 12.15 Valkjärven-Viiksanlahden-Kasarmilan kyläkirjan
 ”Kasarmin kainalossa” julkaisu

klo 13.00 päiväjuhla

- Puhallinmusiikkia, Narvan Soittokunta
- Karjalaisten laulu, yleisö ja Narvan soittokunta
- Tervetuloitovotus, Vesilahden Karjalaiset ry:n pj Pekka Hinkkanen
- Lauluesitykset, Musakuoro ja Neliapila, johtajana kanttori Satu Sointu-Siltanen
- Juhlapuhe, Vesilahden kirkkoherra Harri Henttinen
- Puhallinmusiikkia, Narvan Soittokunta
- Historiaa Kurjen siivin, Vesilahden matkailuneuvoja Satu Karvinen
- Evan ja Eliaksen kahvihetki, Teatteri Kurki
- Tervehdykset
- Päätössanat, pitäjäneuvos Yrjö Raaska
- Hämäläisten laulu, yleisö ja Narvan Soittokunta
- loppukahvit
 juontaa Satu Karvinen

Ohjelma- ja ruokailulippu yht. 25 euroa, lapset ilmaiseksi.

Myyntipöytä- esittelyvaraukset, sihteeri Sirpa Himanen puh. 0400 131 011

Majoitusmahdollisuuksia paikkakunnalla Kinnarin Lomamökit tai Maatilamatkailu Ala-Orvola

TERVETULOA
 SAKKOLA-JUHLILLE
 VESILAHTTEEN!

Tervetuloa Vesilahteen – siniseen ja vihreään seurakuntaan!

Kesäisessä Vesilahdessa näyttyvät kaikki luonnon kauniit värissävyt ympärillämme. Sininen ja vihreä ovat maaseudun värit – vesi ja metsä muodostavat Vesilahden ”sielun” ja ovat meille vesilahtelaisille hyvin rakkaita. Luonnossa näkyy Jumalan huolenpito, ja meillä täällä Vesilahdessa on tapana ottaa kaikki tulijat lämpimästi vastaan. Tuntematontakin on tapana katsoa ystävällisesti silmiin ja tervehtiä. Se on sitä arkidiakoniaa, ja meidän kaikki saamme olla toinen toisillemme niitä arkihenkeitä. Pienet arkipäiväiset asiat ovat elämässä lopulta niitä kaikkein tärkeimpiä!

Nyt on juhlan aika ja mikäpä sopisikaan paremmin Sakkolan pitäjäjuhlien aloituspaikaksi kuin Vesilahden perinteikkään kaunis sininen kirkko tähtitai-

vaan alla. Aloitamme siis Sakkolan pitäjäjuhlat jumalanpalveluksella Vesilahden puukirkossa, joka on rakennettu vuonna 1802, ja itse Vesilahden seurakunnan historia ulottuu ainakin vuoteen 1346 asti. Ympärillämme voimme siis kuulla voimakkaasti historian siipien havinaa. Kaikki tiet tuovat Vesilahdelle (ainakin jonkin mutkan kautta), mikä kertoo Vesilahden seurakunnan historian merkityksestä laajemmaltikin. Vesilahti on ollut apostoli Paavalin ja Pietarin nimikkoseurakunta, mikä tuo julki Vesilahden seurakunnan kirkollisenkin erityisluonteen. Minusta tuntuu, että Kaikkivaltiaalla Jumalalla on ollut jokin aivan erityinen tarkoitus ja tehtävä Vesilahdelle, kun Vesilahti on pystynyt säilyttämään itsenäisyytensä ja ominaisluonteensa historian melskeissä. Vesilahdessa täydentyvät niin monenlaiset vastakkaisuudetkin. Luonto on lähellä, mutta silti olennaiset palvelut tarjolla. Maaseudulla ollaan, mutta ”kaupunkikin” on ihan ”kivenheitonmatkan” päässä. Nykyaikaiset elämän edellytykset löytyvät, vaikka ei olekaan kerrostaloja ja liikennevaloja. Arjen asiat

hoituvat, mutta kaupungin stressi ja kiire eivät ole päällimmäisinä läsnä. Onneksi Vesilahti on Vesilahti!

Jokainen ihminen kantaa itsessään oman elämänsä historiaa. Jokaisessa meissä on jotakin siitä, mistä tulemme – muistoina ja perinteinä. Samalla meissä on jotakin tulevasta, siitä mitä kohti olemme kulkemassa - unelmina ja toiveina. Vesilahti on omalta osaltaan toiminut risteyspaikkana ja kotina monelle nykyisen rajan takaisesta Sakkolasta lähtöisin olevalle perheelle ja suvulle. Monella tavalla haavoittaneet ja katkeratkin sotavuodet ja niiden jälkeiset ajankaksot toivat Vesilahteen sakkolalaisia perheitä, joiden oli pakko juurtua uuteen, tuntemattomaan ja ehkä pelottavanakin koettuun maaperään. Mielissä sydäntä raastava ikävä kotiin Sakkolaan ja niihin läheisiin, jotka sota vei mukanaan. Tärkeää oli, että saattoi pikkuhiljaa ryhtyä rakentamaan uutta elämää ja tulevaisuutta – turvassa ja ilman pelkoa. Vesilahdessa on pidetty arvosaa naapuripapua ja talkoohenkeä. Tärkeää on ollut, että naapurista ja vähän

Tervetuloa Vesilahteen

Sakkolan pitäjäjuhlia vietettiin edellisen kerran Vesilahdessa elokuussa 2001. Tuolloin Vesilahden väkiluku oli 3450. Silloiset ennusteet lupasivat, että vuonna 2010 väkeä on 3750. Ennusteiden suunta oli oikea mutta kasvuvauhti reilusti alimitoitettu. Vesilahtelaisia on tänään noin 4400. Peräti 27 prosentin kasvu yhdeksän vuoden aikana on valtakunnan kärkipäätä ja Pirkanmaan huippua. Kasvu jatkuu, mutta aikaisempaa selvästi miedommin. Suunnan muutosta kuvaa osuvasti, että kuluvana vuonna kunnan asukasluvun lisäys on ollut marginaalinen. Arvioni on, että lähivuosina väestön kasvu on kunnanvaltuuston asettaman tavoitteen mukainen eli noin 100 henkilöä vuodessa. Mikäli näin käy, saavuttaa Vesilahti 5.000 asukkaan rajapyykin vuonna 2016.

Kuluneet vuodet ovat Vesilahdessa olleet suurten investointien aikaa. Terveyskeskus maksoi 7,5 ja koulukeskuksen laajennus 6 miljoonaa euroa. Koulun saatiin valtiosuutusta 2m euroa. Kirkonkylään rakenteilla oleva päiväkotikustantaa 2,5m euroa. Lisäksi on tehty kunnallistekniikkaa ja ostettu maata. Lähivuosien isoimpina investointeina odottavat Narvan koulun laajennus

sekä pääkirjaston rakentaminen, molemmat suuruusluokaltaan noin 1,5m euroa. Rohkeat, mutta tarkoin harkitut peruspalvelujen miljoonainvestoinnit ovat tuoneet mukanaan 20,50 tuloveroprosentin ja kunnan velkaantumisen. Viime vuoden lopussa velat olivat 2.934 euroa /asukas. Jos väkiluvun kasvu on ollut Pirkanmaan huippua, on sitä myös velkaantumisaste. Raskaasta velkaantumasta huolimatta kunnan talous on vakaa, joskin liikkumavara on pieni ja haavoittuvuus suuri.

Tampereen kaupungilla, Tampereen seudulla ja Vesilahden kunnalla on hyvä imago. Ne kiinnostavat, toisin kuin monet muut Suomen alueet ja kunnat. Tampereella, seudulla ja Vesilahden kunnalla on käsissään laadukkaat kehittämisen eväät. On tukeva perusta, miltä ponnistaa. Ponnistus tapahtuu tämän päivän linjausten mukaan itenäisten kuntien kautta lisääntyvää seudullista yhteistyötä tehden. Siinä yhteistyössä itsenäinen Vesilahti haluaa olla rakentavalla tavalla mukana.

Vesilahdessa asuu paljon Sakkolasta Vesilahteen muuttaneita ja heidän jälkeläisiään. He ja muu karjalaisväki ovat tuoneet ja tuovat kuntaamme oman raikkaan eloisan toimintatavan – ja kulttuurin.

Vesilahden kunta tekee eri tavoin yhteistyötä Vesilahden Karjalaisten yh-

distyksen ja samalla sakkolalaisten kanssa. Tässä yhteydessä mainitsen Lempäälän, Punkalaitumen ja Vesilahden kuntien yhteisen ystävyyskuntasopimukseen Sakkolan entisten alueiden kanssa. Sakkola-Säätiö on arvostettavalla tavalla koordinoitunut ja hienosäättänyt ystävyyskuntatoiminnan käytännön toiminnot. Tästä yksi erinomainen esimerkki on viime kesänä tehty matka Sakkolaan mieleenpainuvine Keljan muistopatsaan paljastamisineen.

Toivotan kaikki Sakkolan pitäjäjuhlilaan osallistuvat tervetulleiksi kesäiseen järvirikkaaseen Vesilahteen.

Erkki Paloniemi
Vesilahden kunnanjohtaja

vieraammastakin pidetään huolta ja apua tarjotaan. Se on pienen ihmisen suuria tekoja ja lähimmäisenrakkautta parhaimmillaan. Tällainen vastuunkantaminen ja yhteisöllisyys mahdollistivat myös sakkolalaisten ja muidenkin Vesilahteen saapujien vähittäisen juurtumisen ja uuden kodin rakentamisen. Vesilahti on saanut kokea suurena rikkautena sen, että eri kylillä asuu myös eri puolilta Suomea kotoisin olevia vesilahtelaisia. Jokainen meistä kun tuo mukanaan oman henkisen perintönsä ja kansanluonteensa. Karjalainen elävyys ja rempseys ovat saaneet yhdistyä hämäläiseen pidättyväisyyteen ja harkitsevaisuuteen. Nykyäänkin vesilahtelainen luonteenlaatu on kohdatavissa. Turhaan eivät uudet paikka-

kunnalle saapujat totea: ”Tänne Vesilahteen oli niin mukava ja kotoisa tuntemattomammankin tulla”. Meillä Vesilahden seurakunnan kirkkoherranvirastossa on muuten tiistai-päivisin aina avoimien ovien periaatteella kahvihetki kaikille. Tervetuloa kokemaan vanhanajan pappilatuunnelmaa yhteisen kahvi- ja rupatteluhetken merkeissä.

Siis viettäkäämme yhdessä ystävien, tuttujen ja tuntemattomienkin kanssa ikimuistettavat Sakkolan pitäjäjuhlataällä Vesilahdessa. Jumalan Siunausta ja Arkipäivän enkeleitä elämäsi toivoen

Harri Henttinen,
Vesilahden seurakunnan
kirkkoherra

Rakentaminen muuttaa Metsäpirtin maisemaa

Uudisrakentaminen luovutetussa Karjalassa on lisääntynyt viime vuosina. Rakentaminen muuttaa aina maisemaa, ja niin on käynyt myös Metsäpirtissä, nykyisessä Zaporozhskojessa.

Avatessaan Metsäpirtin pitäjäjuhlan Zaporozhskojen kulttuuritalolla Metsäpirttijärjestöjen puheenjohtaja Aila Martelius-Mäkelä sanoi, että maiseman muuttuessa on vanhempien ja isovanhempien asunpaikkojen löytäminen omien juurien etsijöille entistä haastavampaa.

– Joet ja järvet ovat kuitenkin aina paikoillaan. Niiden tuntumassa on hyvä antaa mielen levätä. Aivan lähistöllä virtaa Viisjoki – on Suvanto ja mahtava Laatokka, joihin meillä täällä eläneillä liittyy rakkaita muistoja.

Metsäpirtti-päivät ja -juhla pidetään rajantakaisessa Metsäpirtissä joka toinen vuosi paikallisten asukkaiden ystävällisellä avustuksella. Juhlapäivä oli nyt 3. heinäkuuta. Eri puolilta Suomea juhlapaikalle suuntaaviin busseihin nousi paljon ensikertalaisia, joukossa nuoriakin. Ensimmäistä kertaa olivat matkalla muun muassa Kaisa Pitkänen ja Pirjo Toivanen, äiti ja tytär Lappeenrannasta.

– Mummoni Elisa Hämäläinen (naimisiin mentyään Einola) oli kotoisin täältä Metsäpirtistä, Tapparin kylästä. Mummo toivoi pääsevänsä vielä käymään entisellä kotipaikallaan, mutta toive ei ehtinyt toteutua. Me tulimme nyt tänne hänen puolestaan, Pirjo mainitsi juhlapaikalla.

– Menemme Tappariin huomenna. Voi olla, ettei mummon kotitalosta ole mitään jäljellä, enkä sen vuoksi odota näkeväni Tapparissa paljoakaan. Pikemminkin odotan, että tunnen ja koen siellä jotakin uutta.

Monet entiset metsäpirttiläiset palaavat juurilleen kerta toisensa jälkeen, kuten Liedossa asuva Laina Rajala. Hänen lapsuudenkotinsa sijaitsi Saaroisissa. Isä oli Laatokan kalastaja.

Rajala oli nyt käymässä Metsäpirtissä neljättä kertaa. Kotikylälle asti hän ei

tällä kertaa pyrkinytkään, vaan tyytyi tapaamaan tuttavuuksia juhlapaikalla.

– Olen tavannut täällä ihmisiä, jotka näin viimeksi pienenä tyttönä ollessani. Olin 12-vuotias, kun piti lähteä sootaa pakoon.

Hautausmaa edustaa elämän jatkuvuutta

Tänä vuonna on kulunut 20 vuotta siitä, kun suomalaiset saivat virallisesti matkustaa Metsäpirttiin. Tämäkin antoi aiheita juhlaan.

Pitäjäjuhla aloitettiin muistomerkki-alueelta, jossa laskettiin kukat sankarivainajille ja uuteen hautausmaahan haudatuille metsäpirttiläisille. Rovasti Pauli Tuohioja arvoi, että lähes jokaisen paikalla olleen suvusta on joku henkilö haudattu Metsäpirttiin. Tosin vain harvojen tarkka hautapaikka on tiedossa.

– Hautausmaa edustaa omalla merkittävällä tavallaan ihmiselämän jatkuvuutta, sillä ilman esivanhempiamme emme olisi niitä, joita me tänään olemme, emmekä me seisoi tässä.

Tuohiojan mukaan hautausmaa kertoo myös uskollisuudesta, uskosta ja rakkaudesta. Hän mainitsi nimeltä Heikki Hatakan, ensimmäisen uuteen hautausmaahan haudatun henkilön. Hataka teki vuosikymmenten ajan uskollisesti työtä Metsäpirtin kappaliseurakunnan hyväksi ja myöhemmin itsenäisen Metsäpirtin seurakunnan syntymiseksi.

Uuden hautausmaan perustamiselle saatu senaatin lupa luettiin kirkolliskokouksessa 14.4. 1895.

Metsäpirtti elää paikoissa ja ihmisissä

Kun kukat oli laskettu myös läheiselle lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkille, siirtyi juhlaväki kulttuuritalolle Koselan kylään, jossa Tuohioja kertoi Metsäpirtin kirkollisesta elämästä 1500-luvulta lähtien.

Seikkaperäisen juhlaesitelmän loppuotamus oli, ettei Metsäpirtti ole hävinnyt. Se elää meissä ihmisissä ja pai-

koissa, jotka voimme edelleen nähdä.

Metsäpirttiläisten papiksi mainitun, Suomen Raamattuopistossa työskentelevän ja Kauniaisissa asuvan Pauli Tuohiojan isoisä Juho muutti vaimonsa Loviisan kanssa Metsäpirtin Koselaan Sakkolasta. Juho oli kirvesmies. Erästä hänen rakentamastaan talosta on yhä pieni osa jäljellä lähellä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkiä.

– Isäni Uno Tuohioja syntyi Koselassa 14-lapsisen katraan toiseksi nuorimpana. Äitini Bertta syntyi Taipaleenkylässä 10-lapsiseen perheeseen kolmanneksi nuorimpana. Avoitumisensa jälkeen hän muutti Koselaan.

– Isän ja äidin kotipaikka oli Eevalan mutkassa. Setäni Mikko Tuohiojan välirauhan aikana rakentama talo on vielä tallella sillan vieressä kulttuurikeskusta vastapäätä.

Zaporozhskoje kertoo Metsäpirtistä nuorilleen

Metsäpirtti-päivien pääjuhla kulttuurikeskuksen salissa oli mieliinpainuva. Zaporozhskojen ja Metsäpirttijärjestöjen yhdessä kutoma ohjelma oli vurovaikutteinen. Täyteen tullessa noin 200-paikkaisessa juhlasalissa kaikui välillä suomen- ja välillä venäjänkielinen laulu. Puheet tulkki Eino Korpelainen.

Zaporozhskojen kunnanvaltuuston puheenjohtaja Valentina Lestnikova sanoi, että Zaporozhskoje kunnioittaa entistä Metsäpirtti-nimeä ja muistaa sen historian. Ihmiset, jotka asuivat paikalla ennen, ja jotka asuvat nyt, ovat Lestnikovan mielestä kuin yhtä perhettä.

– Me rakennamme tätä maata nyt. Haluamme, etteivät historiaan liittyvät asiat häviä ihmisten mielestä. Me muistutamme koululaisillemme ja nuorisollemme millainen tämä maa oli ennen ja neuvoimme, miten sitä täytyy hoitaa tulevaisuudessa.

Juhlassa Aila Martelius-Mäkelä sekä Metsäpirtti-Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä luovuttivat Karjalan Liiton pronssisen mitalin Lida Budalle. Eläkkeellä oleva, Suomea puhuva kirjaston-

Uudelta hautausmaalta siirryttiin lahjoitusmaatalonpokien muistomerkillle kulkueena kylittäin.

Kaisa Pitkänen ja Pirjo Toivanen, äiti ja tytär, olivat nyt ensimmäistä kertaa Metsäpirtissä.

Aila ja Esa Martelius laskivat Metsäpirttijärjestöjen kukat uuteen hautausmaahan haudattujen suomalaisten muistomerkillle. Helka Korpela toimi ai-ruena.

hoitaja Lida on ollut jo pitkään korvaamaton apu Metsäpirtissä käyville kotiseutumatkalaisille.

Lida on saanut jo monia ystäviä Suomesta. Hänen avuliaisuutensa, ystävällisyytensä ja herttainen olemuksensa

teki vaikutuksen myös kaikkiin hänet nyt ensi kertaa tavanneisiin matkalaisiin.

Yksi ja toinen Metsäpirtti-juhlan ensikertalainen osanottaja arveli tulevansa Metsäpirttiin uudestaan, sillä

tälle matkalle asetetut ennako-odotukset täytyivät moninkertaisesti. Tietä uudelle käynnille tasoittaa myös Viipurin ja Metsäpirtin välillä meneillään oleva tienparannus.

Pentti Myöhänen

Metsäpirtin muistomerkkialueen kunnostaminen

Metsäpirttijuhlien hartaustilaisuus pidettiin 03.07.2010 kunnostetulla muistomerkkialueella. Ympäristö tarjosi entistä selkeämmät puitteet juhlayleisölle ja esiintyjille. Myös muistomerkit tulevat kauniisti esiin uudistetussa ympäristössä. Viimeistelytöiden jälkeen voimme arvioida objektiivisesti projektin onnistumista.

Metsäpirttiläiset saivat hallintaoikeuden ennen sotia käytössä olleeseen hautausmaa-alueeseen, ns. Metsäpirtin uuteen hautausmaahan pitkien neuvottelujen jälkeen 1990-luvun puolivälissä. Sopimus laadittiin vuonna 1996 ja sen kesto on 25 vuotta. Pääarkkitehtina ja junailijana näissä neuvotteluissa toimi prof. Aulis Ukkonen. Alue on kooltaan noin 2 ha. Sen omistaa Leningradin alueen Käkisalmen piirissä sijaitseva Sosnovon valtiollinen metsä- ja metsästysyhteisö. Alueelle on pystytetty metsäpirttiläisten toimesta muistomerkit v. 1992 kotiseudun mullassa lepäävien vainajien sekä v. 1995 vapaussodassa sekä talvi- ja jatkosodassa kuolleiden sankarivainajien muistoksi.

Metsäpirttiläiset ovat yhdessä tuumin kantaneet huolta hallinnassaan olevasta alueesta, josta sopimustekstissä käytetään nimitystä Muistopuisto. Myöhemmin alueesta on käytetty useita erilaisia ilmaisuja, kuten 'muistojen lehto'. Alueella on vuosittain suoritettu ylläpitohuoltoa talkoovoimin. Talkootyön tuloksia olemme saaneet nauttia aina joka toinen vuosi kotiseudulla pidettävien pitäjäjuhlien yhteydessä, kun olemme aloittaneet juhlapäivän vieton muistomerkkien luona pidettävällä hartaushetkellä. Niin oli tilanne tänäkin vuonna, kun käynnistimme juhlamme 03.07.2010 uudistetulla muistomerkkialueella auringon paisteessa ja lehtokertun laulun säestyksellä.

Viisitoista vuotta olivat jättäneet jälkensä sekä muistomerkkeihin että alueeseen. Muistomerkkialue sai ensi vaiheessa 5 m x 5 m kokoisen laatoituksen.

Kunnostusprojektin tilannetta arvioimassa Tapani Myöhänen ja Kalevi Hyytiä.

Tätä laatoitusta laajennettiin myöhemmin ja alue rajattiin kauniilla ketjulla, joka sidottiin pyöreisiin puutolppiin. Puutolpat eivät kuitenkaan kestäneet vuodenaikojen ja sääolojen vaihteluja vaan niitä oli uusittava tavan takaa. Paineekyllästetty puumateriaali olisi toki kestänyt kauemmin. Alueen maapohja tarjoaa hyvän kasvualustan kaikelle pienkasvillisuudelle ja kannaksen suotuisat sääolot mahdollistavat nopean kasvun. Tämän on talkooporukka ja juhla- väki kokenut vuodesta toiseen.

Muutama vuosi sitten päättivät metsäpirttiläiset yhteisöt käynnistää alueen kunnostamisprojektin. Tätä varten laadittiin toteuttamissuunnitelma sekä kustannusarvio. Metsäpirtti Seura avasi projektia varten oman tilin, jotta hankkeelle saataisiin taloudelliset edellytykset. Käännyimme sekä yksityisten että seurojen (yhteisöjen) puoleen. Myös opetusministeriö otti osaa hankkeemme tukemiseen. Ensimmäinen tarjouskierros antoi kuitenkin kylmää vettä niskamme, kun toteutuksen hinta nousi yli kaksinkertaiseksi käytettävissä oleviin varoihin nähden. Näin toteutus, jonka piti tapahtua jo vuonna 2009, jäi odottamaan parempia aikoja.

Uusi tarjouspyyntökierros tuotti lopulta tuloksen, joka mahtui raamiimme. Rautulaisen yrittäjän Toivo Laidisen kanssa saimme neuvoteltua toteutuskelpoisen sopimuksen. Sovimme hänen kanssaan kokonaistoimituksesta, mikä sisälsi uuden laatoituksen tekemisen, uuden tolpiteuksen sekä uuden kulku- uran muistomerkkialueelle. Toimitukselle asetettiin useita vaatimuksia ja välikatselmointipisteitä. Tavoitteena oli saada alue juhlauntoon pitäjäjuhlisiin mennessä. Viimeistelytöet sovittiin toteutettavan syksyyn mennessä.

Työn ohjaamisesta ja tarkastamisesta ovat kantaneet suurimman vastuun Aila Martelius-Mäkelä, Tapani Myöhänen ja allekirjoittaja. Olemme tehneet hankkeen aikana lähes 10 matkaa alueelle. Useat metsäpirttiläiset ovat antaneet palautetta ja ohjeita projektin kuluessa.

Pyydän lausua kaikille hanketta taloudellisesti ja henkisesti tukeneille mitä lämpimimmät kiitokseni. Edessä on vielä useita kehittämiskohteita. Näistä ehkä ensimmäisiä ovat muistomerkkien puhdistus sekä tekstityksen kultaus. Tulemme myös etsimään kokonaisratkaisua, miten saada hallintaan alueen

aluskasvillisuus, hautausmaan entisten kulku-urien avaaminen ja kenties koko hautausmaa-alueen merkitseminen (aitaaminen). Alue edellyttää ylläpitohuoltoa. Ja ylläpitohuolto onnistunee jatkossakin talkoovoimin, kunhan vain tiedostamme oikein tavoitteen ja ymmärrämme luonnon voiman. Talkootyö osoittaa sitoutumista kulttuuriperintöme suojeluun. Se on haasteellista ja siitä jää hyvä muisto niin itselle kuin jälkipolville. Laadimme syksyn ja talven aikana yksityiskohtaisen suunnitelman. Odotan yhteydenottoja sekä innovaatioiden että tulevan vuoden talkoomatkojen puitteissa.

Kalevi Hyytiä

kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Pitäjäjuhlien ruokailuun liittyneet epäselvyydet

Olin sopinut Zaporozhskojen johdon kanssa ruokailun toteuttamisesta.

Tarjolla oli ruokala, johon mahtuu noin 60 henkeä. Ravintola oli valmistautunut tarjoamaan lounaan noin 100 henkilölle. Lounas oli monipuolinen venäläiseen tapaan. Lounaan lisäksi oli tarjolla kevyempi vaihtoehto pikkulämpimien ja kahvin/teen kera.

Ohjelmassamme oli aikatauluvirhe. Lounas oli merkitty alkavaksi 12.00 aikaan, mutta ravintolan kanssa olimme sopineet 12.30 alkaen. Tämä virhe johdettiin omasta väärinkäsityksestäni.

Ilmoitin lahjoitusmaatalonpoikien patsaalla juhlayleisölle ruokailun periaatteesta, että pyrimme ruokailemaan kahdessa erässä. Ilmoitin myös, että ensimmäiseen erään ennakkovarauksen oli tehnyt Peltosten sukuseura.

Kun juhlavieraat olivat pyrkineet lounaalle, oli heitä kielletty saapumasta ennen kuin ensimmäinen erä oli nauttinut lounaan. Tilanne oli aiheuttanut melkoista hämmennystä ja ihmettelyä. Useimmat juhlavieraat olivat joutuneet kääntymään takaisin ja etsimään muita ratkaisuja.

Pyydän ravintolahenkilökunnalta ja juhlavierailta anteeksi syntynyttä tilannetta.

Kiitän samalla järjestelyyn osallistuneita ja ohjelman suorittajia erinomaisesta juhlapäivästä!

Kalevi Hyytiä

Metsäpirtti Seura ry, puheenjohtaja

Tampereen Metsäpirttikerhon retki Ilmajoelle, Taipaleenjoki oopperaan, kesäkuussa 2010. Mukana olleiden kommentteja:

Vaikuttava esitys. Lavastus oli loistava.

Kyrönjoki taustalla oli kuin osa lavastusta.

- Arja ja Juha Viitanen

Erittäin vaikuttava esitys. Mitä parhain ympäristö.

Tuttu aihe ja runot. Hyvät valinnat päärooleihin.

- Airi ja Pekka Touru

Olen tämän oopperan esittämän ajan elänyt nuoruuteni.

Suvanto ja Taipaleenjoki olivat kotimaisemani. Isänmaallinen hieno esitys.

- Aune Koppanen

Koskettavaa nostalgiaa. Pidän kaikesta.

- Laura Nikamaa

Hieno oopperaelämys, voin kuvitella sen tapahtuvan tutulla Taipaleenjoella.

- Julia ja Riitta Keski-Mäenpää

Sävellys oli ehjää ja kuulasta. Aihe luotsasi syvältä, lisäsi ymmärrystä sota-ajan eläneitä ihmisiä kohtaan.

- Helena Rintamäki

Tosi hieno esitys, välillä ihan itketti. Esityksessä oli paljon tunnetta.

Musiikki kaivo syväntä... eihän se muuta voikaan, kun on Karjalan evakon kakara, veteraanin kakara. Tänä kesänä Taipaleenjoella vierailleena.

- E ja J

Jylhän Kiirastuli on tuttua monien Karjalanmatkojen kautta.

Hieno ooppera upeassa maisemassa.

- Arja Pakarinen

Keskellä kesää olikin talvi, keskellä rauhaa räjähti.

Västäräkit lentelivät ihmeissään.

Oopperaa esitetään myös ensi kesänä. Panu Rajalan libretto, Ilkka Kuusiston sävellys. Kokemisen arvoinen.

Helka Korpela

Normal! Normal!

Karjalan kannakselle matkustaessa vanhan, maassa maan tavalan -sanonnan merkitys käy selväksi. Entisille kotiseuduilleen matkavien suomalaisten on varauduttava venäläiseen elämänmenoon, missä moni meille vieras asia on paikallisille täysin normaalia. Tämä kävi ilmi Kirvesmäki-kerhon Kannaksen matkalla alkukesästä.

Matkareittien muutoksia ja yllättäviä kanssakäymisiä

Ensimmäisenä matkapäivänä seurueen oli tarkoitus vieraillla Summassa. Tullista selvittiin kolmessa tunnissa, joten ennen majoitusta piti aikaa olla riittämiin.

Retkemme ajoitusta voi humoristisesti kuvata täydelliseksi, sillä kesken matkan suljettiin tien poikki kulkevan rautatien ylistyspaikka bussin edestä. Takapenkille kiiri tieto, että puomin alas laskenut venäläinen oli samalla ilmoittanut tieyhteyden aukeavan uudelleen vasta seuraavalla viikolla. Vaihtoehdoksi jäi kääntää bussi ympäri ja jättää Summan vierailu myöhemmäksi. Suomen selkeisiin ja aikataulutettuihin liikennejärjestelmiin tottuneelle matkaajalle tapaus oli erikoinen kokemus. Venäjällä ohjelmanmuutos saattaa tulla ajankohitaiseksi mitä mielenkiintoisimmista syistä.

Seuraavana päivänä ohjelmassa oli vierailu Suvannon yli Kirvesmäelle. Venekyydit järjestyivät hienosti venäläisen ystävän kautta.

Kaikki sujui loistavasti, mutta kesken paluukuljetusten rinnalle ilmestyi kolmas vene: miliisi. Arvatenkin virkavaltaa kiinnosti, mitä järvellä oikein tapahtuu ja kuinka paljon siitä mahdollisesti saisi ylimääräisiä ruplia päiväpalkan päälle. Ryhmämme oli jakautunut Suvannon vastakkaisille rannoille eikä miliisillä ollut kiirettä neuvotellessaan kyyditsijöiden kanssa. Toista tuntia jännitettiin joutuuko osa porukasta uinitikomenukselle vai päädyymmekö kaikki

miliisiin haltuun. Suomalaisten osalta tapahtumasta selvittiin onneksi pelkällä odottelulla. Loppuun totesi venäläinen kipparimme iloisesti tällaisen olevan aivan normaalia.

Meille suomalaisille tapahtunut taisi jäädä mieliin melkoisesti normaalista poikkeavana, jännittävänä ja muistorikkaana tapauksena.

Monimuotoisia kokemuksia

Hotelli Losevskaya Kiviniemessä tarjosi hyvät puitteet majoittumiseen. Parasta antia olivat ehdottomasti illalliset ja aamupalat, jotka pitivät vieraita jännityksessä sisältönsä osalta. Tarjoilu oli herkullista ja kattaus sitäkin makoisampi. Harvemmin osui pöytäseurueen jäsenille samanlaisia aterimia tai juomalaseja. Monimuotoinen kattaus hauskuutti eikä suinkaan häirinyt, vaikka kotoisissa hotelleissa tunnutaankin arvostavan enemmän yhdenmukaisuutta.

Monimuotoinen on myös Karjalan kannaksen tieverkosto. Kolmantena päivänä normaali venäläinen elämäntapa näyttäytyi kuoppaisten teiden ja paikallisten taksien muodossa. Keljan taistelun muistomerkit ei bussilla enää päässyt pidemmälle, vaan matkaa Taipaleeseen oli jatkettava henkilöautolla. Apunamme oli kolme paikallista taksikuskaa, jotka veivät halukkaita pidem-

mälle pitkin kuoppaista tietä. Matkaseurueemme sai tänä vuonna käydä oman ”Keljan taistelunsa”, kun paluukuljetukset hidastelivat ja odotus venyi useiden tuntien mittaiseksi. Yksi kuskeista kun päätti ottaa päiväunet ja kieltäytyi ajamasta matkalaisia sillä välin kun muut taksit olivat kauempana. Suurempia murehtimatta aika kului kuitenkin hyvin, siitä kiitos matkaseuralle. Siinä missä tärkeää on nähdä Karjalaa, on arvokasta myös kuunnella toisten kertomuksia ja kokemuksia.

Venäläisten ystävien iloiset huudahdukset: ”Normal! Normal!”, tilanteissa joissa suomalaiset olivat lähinnä silmät ihmetyksestä ymmyrkättyinä, tulivat tuetuiksi matkan aikana.

Alkuhämmennyksen jälkeen jokainen kummellus ja kokemus sai kuitenkin hymyilemään. Jäävätpähän monella tapaa mieleen nämä Karjalan matkat!

Sofia Ukkonen

Karjalaisuus on monipuolisesti esillä julkisuudessa 2010

Karjalan Liiton 70-vuotisjuhla vuoden huipennus oli kesäkuussa pidetyt Karjalaiset Lau-lujuhlat. Vuoteen liittyy paljon muitakin tapahtumia.

Kesäaikaan kuuluu myös perinteiset kotiseutumatkat, jotka saavat yhä uudenlaisia muotoja. Nuoremmat sukupolvet ovat heräämässä juuriensa tutkimiseen. Vielä ei ole liian myöhäistä, sillä aitoja kertojia siellä eletystä elämästä on vielä matkoilla mukana.

Moni nuorempi sodan jälkeen syntynyt on ottanut yhteyttä minuun selvittääkseen omien vanhempiensa entisten

asuinsijojen paikkoja ennen matkalle lähtöä. Olen yrittänyt olla avuksi. Vuokselan kartta, jossa mustina pisteinä on v. 1944 asuinpaikat, on ollut suurena apuna. Tietää ainakin karkealla tasolla, minnepäin pitäisi suunnistaa ja/tai hankkia tarkempia karttatietoja.

Julkiset tiedotusvälineet ovat myös osittain aktivoituneet ja lähestyneet jonkun tunnetun karjalaisen henkilön kautta tehden Karjalaa ja karjalaisuutta tunnetuksi. Myös viime sotiin liittyvää aineistoa on myös uudelleen esitetty.

Yle Radio 1:ssä heinäkuun 2010 ohjelmiston teemana on ”Karjalainen hei-

näkuu”. Tällöin Karjalaa tarkastellaan historian, kulttuurin ja yhteiskunnan näkökulmasta 1.-31.7. kymmenien tuntien ajan. Ohjelmaa täydentää Ylen arkisto-ohjelmiin paneutuva nettiradio ”Karjalan ääni”. Verkossa on kuultavissa aikamatkoja seitsemälle vuosikymmenelle alkaen vuodesta 1936. Karjalaisen heinäkuun nettiradio soi yötä päivää kesäkuun puolivälistä alkaen heinäkuun loppuun.

Tarkempia tietoja saa internetistä osoitteesta yleradio1.fi/karjalainenheinakuu.

Taisto Virkki

Ylen ajankohtaisohjelmat ovat mukana ”Suvut kohtaavat Karjalassa” -tapahtumassa

Mukana on kolme henkilöä ja he matkustavat ”Reitti 5, Vuokselä”-bussissa. Seuraavassa on toimittaja Pasi Peiposen kertomana matkalaisille ja muillekin asiasta kiinnostuneille tarkentavaa tietoa heidän mukanaolosta:

Olen tekemässä A-studion reportaasia matkasta ja karjalaisuudesta. Reportaasi tulee ulos ma 16.8. klo 21.00 TV1:ssä. Ohjelman asiaytimenä on käsitellä siirtokarjalaisuutta ja sen vaiheita yhden Vuokselaan menevän matkaseurueen näkökulmasta; miten evakkoisuus on koskettanut ihmisiä, miten karjalaiset otettiin vastaan kanta-Suomesa, mitä muistoja perheillä ja suvuilla on siirtokarjalaisuudesta ja miten siirtokarjalaisuus vaikutti Suomen talouteen ja muuttoliikkeeseen

Toisaalta mitä muistoja ja ajatuksia Karjala ja karjalaisuus, oman suvun ko-

tiseutu ja talonpaikat herättävät matkaseurueessa ja Käkisalmen juhlijoissa.

Reportaasin munavoina on karjalainen luonne: mukaan lähtee toimittajan ja kuvaajan lisäksi pudasjärveläinen kuvataiteilija ja yksi maailmalla katsotuimmista, suomalaisista YouTuben videon tekijöistä Kari Tykkyläinen:

(www.tykkylainen.com)

Karjalaista luonnetta Tykkyläinen (omatkin juuret Karjalassa) käsittelee seitsemän lyhyen videon kautta, joiden teemana ovat seitsemän kuolemansyntiä: ylpeys, kateus, viha, laiskuus, ahneus, ylensyönti, himo.

Tykkyläisen tehtävänä on saada aikaiseksi reissulta nämä videot karjalaisesta luonteesta. Keitä olivat luonteeltaan nämä reilut 400 000 siirtokarjalaisista jotka tulivat sotien seurauksena Suomeen?

Ovatko karjalaiset huumorintajuisia ja

sukkeliä, kuten väitetään? Tuleeko huumori ja pälpätys Suomeen itse asiassa Karjalasta evakkojen mukana? Mitä on karjalainen laiskuus, entä ylensyönti?

Miten suomalainen mentaliteetti alkoi muuttua kun karjalaiset tulivat kanta-Suomeen?

Mitä karjalaisuus on itse asiassa luonteeltaan?

Kiitos teille Vuokselan bussin matkalaisille sekä Lomalinjalle, että saamme olla mukana tätä kysymässä!

Hyvää kesää ja matkalla Karjalaan näemme.

Pasi Peiponen

Toimitussihteeri/toimittaja

A-tuubi/A-studio

Yle TV1 Ajankohtaisohjelmat

p. 0400-917 658

p. 09-1480 3243

Suvannon Seutu: Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjälehti
Kahdeksan numeroa vuodessa, vain 25 euroa / vuosikerta. TILAA OMA LEHTI!

Karjalan Liiton tervehdys Vuokselan 60- vuotisjuhlassa

Karjalan Liiton hallituksen ja puheenjohtajiston tervehdyksen esitti Liittovaltuuston II varapuheenjohtaja Maija-Liisa Lindqvist. Hän kohdisti sanansa myös vuokselalaisuuden eteen aiempina vuosikymmeninä tehneille aktiiveille. Hän totesi, että on ilo olla mukana juhlassanne, joka kertoo osaltaan karjalaisuuden elinvoimaisuudesta ja tunnesiteistä jonka vain omien juurien ymmärtäminen ja arvostaminen antaa.

Maisemallisesti kauniissa Vuoksen pohjoisrannalla sijaitseva Vuoksela oli kuntana nuori. Asukkaiden joutuessa evakkoon kahteenkin kertaan, mutta asukkaiden yhteisöllisyys oli vahva ja jatkosodasta evakkoon joutuneet sijoitettiin Etelä-Hämeeseen lähinnä Hattulaan, Kalvolaan, Tyrväntöön, Renkoon ja Tammelaan. Osa jäi talvisodan aikaisille asuinsijoille Varsinais-Suomeen. Osa muutti myöhemmin Hämeenlinnaan ja Lounais-Suomeen. Hämeeseen hän sijoitettiin suhteellisesti eniten siirtokarjalaisia.

Toiminta on sellaista miksi yksittäiset aktiiviset jäsenet sen tekevät. Siksi erityinen kiitos toiminnassanne nyt ja menneinä vuosina ja vuosikymmeninä vastuuta kantaneille aktiiveille ja Teille seuran aktiivisille jäsenille. Karjalainen kulttuuri ja Kalevala, Elias Lönnrotin kokoamana kansallisena eepoksena ja karelianismi antoivat suomalaisuuden identiteetin ja rakennuspuita lähes parisataa vuotta sitten. Kieli ja kulttuuri ovat näin vahvana jo olleet suomalaisuuden perusta. Suomalaisuus, oma kulttuurimme sai paljon Kalevalan herättämänä paljon lisäaineksia ja valistusta monen suomalaisen merkkihenkilön kautta. He innostuivat Karjalasta. Säveltäjät, Sibelius kuuluisimpana, Madetoja ja Merikanto, kuvataiteemme ikonit Gallen-Kallela, Edelfelt ja Järnefeld, rakas runoilijamme Eino Leino. Karelianismi vahvisti kansallista itsetuntoa. Suomalaisuudesta oltiin ylpeitä ja monissa piireissä hyvin innostu-

Hattulan Pyhän Ristin kirkko oli ääriään myöten täynnä juhlahjumenanpalveluksessa 6.6.2010. Kirkonmäellä tavattiin tuttuja ja vaihdettiin kuulumisia.

neita. Oman kulttuurimme kielen merkitys identiteetin perustana ei ole noista ajoista muuttunut. On tiedettävä, kuka on ja mistä tultu.

Globalisoituneessa maailmassa kulttuurien erilaisuus on rikkaus. Karjalaisuus ei ole vain historiaa, eikä menneisytyydessä rypemistä. Karjalaisuus on tätä päivää ja tulevaisuutta. Karjalaisuus näkyy yhteiskunnassamme hyvin. Suosituimpia kansallisia ruokiamme on karjalanpiirakat ja karjalanpaisti. Kalevala kansallisena eepoksena tuotiin Suomessa järjestettävissä Eurovision laulukilpailujen esiintymislavan areenalle. Jopa esiintymislava oli hauenleuan muotoinen.

Kansakuntien joukossa suomalaisuus halutaan tuoda esille ainutlaatuisena ja erityisenä, siihen Kalevalasta ja myös karjalaisuuden monista muista piirteistä on otettavissa aineksia. Karjalaisuus ei ole eikä kuulu vain siirtokarjalaisille. Heille, jotka ovat 70 vuotta sitten perustaneet Karjalan Liiton karjalaisuus ei ole myöskään vain Pohjois- tai Etelä-Karjalassa asuvien heimo-omaisuutta.

Karjalaisia ovat kaikki, joilla karjalaiset sukujuuret ja jotka kokevat, tietävät ja tuntevat itsensä karjalaisiksi. Karjalaisuus kuuluu rikkauksena niille, jotka ovat karjalaisuudesta kiinnostuneita.

Löytyy myös henkilöitä, jotka kokevat olevansa elämäntapakarjalaisia.

On tärkeää tuntea oman sukunsa ja

kansallisen taustansa ja historiaa, kulttuurin erityispiirteitä. Erityisesti silloin, kun kohdataan muita kulttuureita edustavia ihmisiä. Arvosta itseäsi niin muutkin voivat sinua arvostaa.

Me Karjalan Liiton eri jäsenyhteisöt muodostamme yhdessä karjalaisuuden foorumin. Karjalan Liitossa olemme yhteisesti hyväksyneet toiminta-ajatuksen, joka alkaa juuri tällä ajatuksella.

Karjalan Liitto on kaikkien suomalaisten karjalainen foorumi. Me edistämme karjalaista kulttuuria ja tuomme esille karjalaisen identiteetin suomalaisuudessa ja ylläpidämme vuorovaikutusta Karjalan alueeseen. Karjalan Liitto edistää Karjalan kysymyksen ratkaisemista erityisesti yhteistyössä Suomen valtiojohtoon ja Euroopan Unionin kanssa.

Olemme vahvistaneet yhteiset arvomme, joista tärkein on karjalaisuus. Se yhdistää. Kaikki toimintamme liittyy karjalaisuuteen. Kaikki toimintamme on avointa kaikille. Jatkuvuus toisena tärkeänä arvomme tulee esille kulttuurin ja perinteen siirtona tuleville sukupolville. Arvostamme Karjalan Liiton perinteisiä toiminnan lähtökohtia ja perinteistä karjalaista kulttuuria ja tuomme ne tähän päivään tämän päivän keinoin ja tämän päivän ehdoin. Eräänä jatkuvuutta vahvistavana työnä menneinä vuosikymmeninä on ollut menetettyyn Karjalaan jääneiden hautausmaiden suojele ja kunnostus. Karjalan Liitto toteutti pilottina projektin Viipu-

rissa muutama vuosi sitten Sorvalin hautausmaahankkeen. Se toteutui pääosin EU-rahoituksen turvin. Nyt meillä on meneillään projektihanke muidenkin menetettyjen siviilihautausmaiden rekisteröinti ja niiden pyhittäminen.

Pitäjäseurat, sukuseurat ja eri yhdistykset ovat kunnostaneet hautausmaita. Käytännöt eri viranomaisten kanssa vaihtelevat. Siksi olisi tärkeää saada yhtenäiset käytännöt, joilla voitaisiin taata omaistemme hautarauha.

Yhteisöllisyydestä meidät karjalaiset tunnustetaan. Se on arvona meidän toiminnassamme.

Karjalan Liitto ja kaikki sen jäsenseurat ovat ihmisten kohtaamisen yhdistyksiä. Karjalaisella välittämällä on paljon annettavaa tämän ajan itsekkyyden vallitessa. Mukautumiskyky, kyky lukkiutua ja sopeutua uuteen, ovat luonnollinen osa karjalaisuutta. Tämän karjalaiset ovat osoittaneet omalla toiminnallaan. Mukautumiskyky toimintamme arvona korostaa sitä, että haluamme rakentaa suomalaista yhteiskuntaa ja vapaaehtoista kansalaistoimintaa tämän päivän lähtökohdista tulevaisuudelle avoimina, mutta hukkaamatta niitä arvokkaita asioita, jotka tähän päivään mennessä on saavutettu. Elämänmyönteisyys, myönteinen elämänsäsenne, positiivisten asioiden jakaminen ja toisista välittäminen kuuluvat karjalaisuuteen.

Juhlapuhuja toi esille myös Karjalan Liiton viettämän 70-vuotisjuhlavuoden monet tapahtumat.

Lisäksi hän puheensa loppuksi puhui karjalaisten asuttamisesta sotien jälkeen ja siihen liittyvästä Veikko Vennamon roolista. Toukokuun lopulla paljastettiin asuttamisen muistomerkki Lapinlahden Alapitkän kylässä. Aiheesta on laajempi kirjoitus Suvannon Seudun numero 3 sivuilla 12–13.

Puheensa loppuosassa juhlapuhuja Maija-Liisa Lindqvist totesi haasteena olevan uusien muotojen löytymisen seurojen toimintaan ja toimintamuotoihin. Tavoitteena on saada nuoremmat sukupolvet mukaan. Parempaa on jo nyt näkyvissä ikärakenteen nuorentumisen myötä ja siitä on merkinä Karjalan Liiton jäsenmäärän kasvu.

Loppuksi hän esitti vielä lämpimät onnittelet 60-vuotiaalle juhlivalle Vuoksela-Seuralle ja menestyksellisiä aktiivisia vuosikymmeniä tulevaisuuteen.

Taisto Virkki

Karjala takaisin – muistojen kautta

Meneillään on heinäkuu ja varjoon suojaan tekee mieli mennä elohopeapatsaan kiiwetessä kohti kolmeakymmentä keskipäivällä.

Kaikilla tuntuu olevan monenlaista kiirettä, jopa pihakottaraisellamme, joka sai hiljattain lentoon jo toisen poikuksen pienimmät.

Perinteiset erilaiset kotiseututapahtumat seuraavat toisiaan. Karjalaisuuteen ja sen monitahoiseen viestintään on runsaasti tarjontaa, joka tämän lehden muilta sivuilta käy ilmi. Olen kuunnellut viime aikoina radiota tavallista enemmän. Yle Radio 1:ssä heinäkuun ohjelmiston teemana on ”karjalainen heinäkuu”. Aiheita on voinut kuunnella myös netin kautta taannehtivana.

Olen aamuvirkku ja ”YLE puhe” ääniaaltojen kautta on monenlaista ohjelmaa koskien myös Karjalasta tehtyjä entisiä juttuja ja haastatteluja.

Aikaa vierähtää huomaamatta, kun alkaa intensiivisesti kuunnella ohjelmia. Näin minulle kävi 5.7. illalla, kun ummistin silmäni kuuntelemalla ”Evakkolehdet pitävät kiinni Karjalasta” -ohjelman, jossa mm. Kullervo Hupponen kertoi Räisäläinen-lehden historiasta, nykyisyydestä ja lehden tulevaisuudesta. Kullervon mielestä lukijapalautteista saadaan vinkkejä, mitkä asiat kiinnostavat ja mitä toivottaisiin jatkossa lehden sisällöksi.

Mielenkiintoinen oli myös ”Karjalainen heimokulttuuri” ohjelma, jossa kerrottiin Karjalasta tulevan mieleen piirakat ja olut, vehreä peltomaisema, punaiset talot, navettakissat ja koivumetsät. Toimittaja Reetta Rönkä oli löytänyt arkistosta karjalaisia suurperheitä, runsaasti kivennapalaisia, siirtoväen tarinoita, hieman Olavi Paavolaista ja Eino Leinoa sekä evakkohuumoria.

Nykyisin tietoa on saatavissa kotiloissakin hämmästyttävän paljon. Tä-

män tekstin loppuosaa kirjoitan aamuvarhaisella 6.7. ja taustalla kuuluu netistä valitsemani aamuhartausohjelma. Aamuhartaudessa puhui Suomen ortodoksisen kirkon johtaja ja Karjalan ja koko Suomen arkkkipiispa Leo. Hän totesi, että vietämme tänään Suomalaisen kalenterin mukaan runon ja suven päivää. Mielenkiintoni heräsi tutkimaan asiaa tarkemmin. Tänään onkin Eino Leinon syntymäpäivä 6. heinäkuuta. Leino syntyi vuonna 1878 ja vuonna 1992 Leinon syntymäpäivä nimettiin runon ja suven päiväksi. Päivä on vakiintunut liputuspäiväksi. Eino Leinosta julkaistiin muuten oma postimerkki vuonna 1978 arvoltaan 1 mk.

Meillä on käytettävissä paljon informaatiota nykyisyydestä ja erityisen kiinnostavia tietoja menneisyydestä. Erityisen suuri painoarvo on julkisestikin tunnustettu siitä työstä, jota eri pitäjäyhteisöjen toimesta on tehty entisten aikojen dokumentoinnin eteen. Ilman tätä ututteraa vapaaehtoiseen työhön paneutumista jälkipolvien tietämys Karjalaa ja arkikarjalaista elämää kohtaan jäisi kovin kaukaiseksi ja etäiseksi.

Vuokselaan 60-vuotisjuhla on myös takanapäin. Juhlapuheen pitäjän Maija-Liisa Lindqvistin viesti kosketti varmasti monia kuulijoita ja sai ajatteleminen aiheita.

Vuosikymmenien aikana tehty työ ei ole mennyt hukkaan, vaan kantaa hedelmää tulevina vuosikymmeninä.

Uskon Karjalan palautuvan minulle pala palalta takaisin joka ainoa hetki tunnetasolla mitattuna. Minulla on edelleenkin Matti-enoni matkalaukku lähtövalmiina Vuokselaan paluuta varten; en ole luopunut haaveistani.

*Siitäpä nyt tie menevi,
ura uusi urkenevi
laajemmille laulajoille,
runsahammille runoille,
nuorisossa nousevassa,
kansassa kasuavassa.*

Kalevala - Viideskymmenes
runo/loppu

Taisto Virkki
taistovirkki@gmail.com
p. 0400 – 576722

Tapahdumia 80 vuotta sitten – kesällä 1930

Vanhan kansan ajatuksia heinäkuusta

Pouta on paras heinä mies.
Ei ennen heinään,
kun ohra päättä puhkasee.
Jos viikatteen varsi on märkä,
niin sirpin kampi on kuiva.
(Tarkoittaa, että jos heinäaikana
on sateista, niin elonleikkuaikana
on poutaista ja päinvastoin.)
Jos heinä aloittaa alkukuusta,
niin sitten odelma voi paremmin.
Kun yläkuulla tekee järviheinää,
niin kasvaa aina paremmin ja
päin vastoin.

Suuret välikäräjät

Sakkolassa

Sakkolan välikäräjillä, jotka päättyivät 31.5.1930, oli esillä toistasataa juttua.

Asiakäsittelyistä mainittakoon mm., että Virkkilän Osuuskaupan kassalaatista 500 mk varastanut henkilö sai 4 kuukauden vankeustuomion,

Noisniemessä tapahtuneen raiskauksen tehnyt henkilö tuomittiin kahdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen,

Sakkolan pitäjän Sakkolan kylästä kotoisin oleva henkilö sai yhteensä kahden vuoden ja kuuden kuukauden kuritushuonetuomion pahoinpitelystä, juopumuksesta sekä ampuma-aseen luvattomasta kantamisesta.

Syyskäräjien käsittelyyn siirrettiin tapaus, jossa Sakkolan pitäjän Haparaisen kylästä kotoisin oleva henkilö oli luvattomasti ottanut haltuunsa yli kaksisataa kuutiometriä halkoja.

Oikeuden puheenjohtajana toimi tuomari Hannes Saloheimo ja syyttäjänä F. J. Sjöberg.

Ida ja Mikko Kurronen perheineen heinäkuussa Uudessakylässä 1935.

Postitoimintaa Vuokselassa

Virkkilän postitoimisto on avoinna arkip. klo 8–9 ja 13.30–14.30 sekä 18–20; pyhäpäivinä 8–9 ja juhlapäivinä pidetään suljettuna.

Vuokselan postitoimisto Vuoksela Osuuskaupassa avoinna arkipäivinä klo 6–8 ja 12–14 ja sunnuntaisin klo 7–8. Juhlapäivinä on postitoimisto suljettu.

(Kirjoittajan kommentti: Palvelut ovat heikentyneet; tänä päivänä toimii vain yksi postikonttori Kuninkaanristissä)

Tarkastusyhdistyksiä perustettiin Vuokselaan

Vuokselan kunnantalolla pidettiin perjantaina 20.6.1930 karjanomistajain kokouksia. Kunta on toiminut yhtenä tarkastusyhdistysalueena. Käytännöllisistä syistä johtuen päätettiin yksimielisesti lopettaa nykyinen systeemi.

Jatkokeskustelujen perusteella päätettiin kunnan alue jakaa kahtia, nimittäin Ruununvallan ja Vuokselan piireihin. Kumpaankin päätettiin perustaa tarkastusyhdistys.

Ruununvallan tarkastusyhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin maanviljelijä Aatu Karvinen ja taloudenhoitajaksi maanviljelijä Matti Varvas.

Vuokselan yhdistyksen puheenjohtajaksi emäntä Helena Virkki ja taloudenhoitajaksi maanviljelijä Matti Romu.

Pyhäkoululaisten kesäjuhla

Vuokselan Uudenkylän pyhäkoululaiset tekivät 13.7.1930 retken Vuoksen saareen viettäen siellä kesäjuhlan. Sinne oli kutsuttu kunniavieraisiksi lasten vanhemmat ja naapurit. Juhla aloitettiin veisaamalla virsi 337 ”Sinuhun turvaan Jumala”. Avajaisanoissaan opettaja Betty Juvonen kertoi pyhäkoulutyön tarkoituksesta ja nuorten nykyisestä tilasta. Pyhäkoululaiset esittivät monipuolista ohjelmaa laulun ja runojen muodossa. Väliajalla tarjoiltiin teetä koko juhlayleisölle, jota mukana oli varsin runsaasti ja erityisesti nuorten osuus oli runsas.

Lopuksi laulettiin pyhäkoululaisten laulukirjasta laulu 23 ja yhdyttiin yhteiseen rukoukseen.

Illan hämärtyessä osanottajat lähtivät Vuoksen vesiä soudellen kohti kotirantaa. Tyyneltä järveltä kuului vielä kotvan aikaa hiljaista laulun hyminää. Kaunis sunnuntaipäivän vietto saarella teki kaikkiin osanottajiin virkistävän vaikutuksen.

Lehti-ilmoituksia

Vuokselan seurakunnan ilmoitus Pyhäkoulun tarkastus Uudessa-kylässä tiistaina 3.6.1930 klo 13. Puhujina mm. Karjalan Nuorten pääsihteeri T. Tarvainen.

Kielto

Edesvastuun uhalla kiellän kalastajia ja metsästäjiä menemästä Pitkänniemen niittypalstalleni ja kesätuvalleni minulle vahinkoa saattamaan. Täst' edes tulen luvattomat teot siellä rankaisemaan kaikella lain ankaruudella. Vuoksela, Päiväkivi, 21.7.1930
Samuli Huttunen

Kielto

Laillisen edesvastuun uhalla kielletään kaikenlainen metsänhaaskuu (vastaksien, pähkinöiden ja lehmuksien kaato ja kuoriminen) kuin myöskin luvaton metsästys omistamiltamme Karhusaaren hakamailla. Vuoksela 5. päivänä kesäkuuta 1930
Tuomas Väisänen
Vilppi Väisänen
Matti Sihvo
Jooseppi Turkki

Työtä tarjolla

Muutamia tyttöjä otetaan leninkiompeleoppiin. Lisätietoja Sanni Korpi
Pölläkkälä,
Kauppahalli

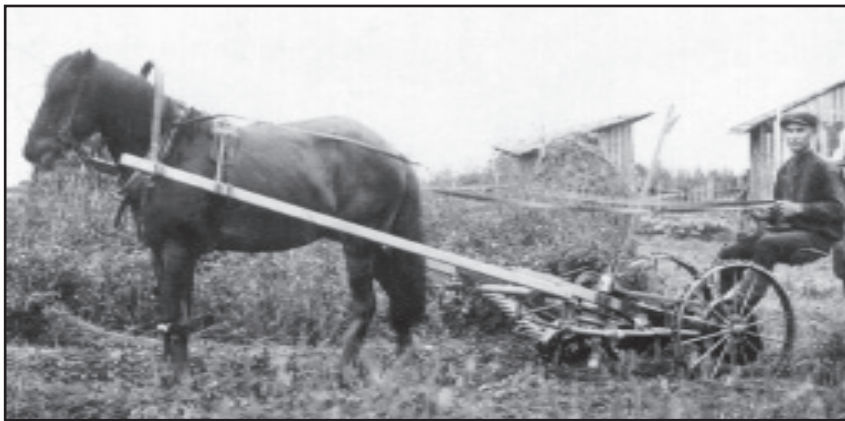
Seuraottelu

Kiviniemen Urheilijain ja Valkjärven Vauhdin välinen seura-ottelu Järjestetään sunnuntaina 24.8.1930 Valkjärven uudella urheilukentällä alkaen klo 15. Lopettajaisiltaman alkaa klo 20 ns:n talolla vaihtelevalla ohjelmalla. Sisäänpääsy kentälle Smk 5 ja 2, Iltamiin Smk. 10, 8 ja 5.

Kooste:
Taisto Virkki

Lähteet:
Vuoksela-arkisto
Keski-Vuoksi lehti 1930

Alvar Haakana heinätoïssä Alholassa 1930.

Karjalaista ruokaperinnettä Kanavatkuli sakkolalaisittain

1950-luvulta 1960-luvun alkupuoleen elettiin ilman jääkaappeja ja pakastimia. Talvisin ei ollut ruoan jäädyttämisvaikeuksia. Maaseudulla asian hoitivat kylmävarastot ja kaupungeissa kerrostaloissa kylmäkomerot ja kellaritilat.

Kesäaikoina maaseudulla olivat omintakeiset ”jääkaapit”. Kun vesistöjen jäät olivat paksuimmillaan, kokoontuivat kylän miehet joukolla sahaamaan suuria jäälohkareita, jotka hevoskyydillä kuljetettiin kotipihoille, niille varatuille paikoille, peitteeksi sahanpurua. Siinä oli sitä naapuriapua parhaimmillaan.

Kesäisin tarvittaessa lohkaistiin kirveellä jääpaloja, ne huuhdeltiin ja lai-

tettiin vesisaaveihin. Näin jäädytettiin lypsetty maito ja siinä sivussa muitakin ruoka-aineita. Näitä ”kylmälaitteita” oli Sakkolassakin runsaasti.

Tuoreen lihan säilytys olikin hankalampaa. Varmin keino olikin säilyttää se elävänä. Kanojen hautomat kukkopojat olivat juuri tällaista helppohoitoina tuorevarastoa. Näistä saatiin melko helpolla työllä maittavia aterioita. Muistan ihmetelleeni lapsena, miten on mahdollista, että kukkopojista voidaan valmistaa kanavatkulia. Sain tähän vastaukseksi, että maailmassa kaikki on mahdollista – ja onhan se uskottava.

Nykyään kanavatkulin valmistus on paljon helpompaa, kaupoista saa valmiiksi puhdistettuja broilereita maittaviin aterioihin. Kaukana ovat ne ajat, jolloin kanavatkulin valmistus aloitettiin ylpeinä tepastelevista kukkopojista.

Vatkulia valmistettiin kotonani kah-

della tavalla, joko keittämällä tai uunissa hauduttamalla. Ohje:

Kana paloitellaan tai pannaan joko kattilaan kiehumään tai uuniin hautumaan. Välillä kokeillaan, että liha irtoaa helposti luista. Suuremmat palat irroteetaan ja keitinliemi siivilöidään. Liemi säästetään vatkulia varten.

Pieneen vesimäärään vispataan runsas ruokalusikallinen vehnä jauhoja, keitetään ja lisätään keitinlientä, että vatkulista tulee sopivan sakeaa. Lisätään loraus kermaa ja mausteet, seos kaadetaan paloiteltujen kanapalojen päälle, nautitaan keitetyn riisin tai pienten uusien perunoiden ja mustaviinimarjahillon kera. Mausteet suola, curry tai kurkuma.

Muistorikkaat ”kukkopojka-ateriat” kunniaan!

Raili Leino (Kopperoinen)
Salo, Sakkola Haparainen

Vuokselan Alholan kylän esittely

Suvut kohtaavat tapahtumaan liittyy reitti 5 osalta käynti Vuokselassa. Matkalaisia menee tietysti entisille kotipaikoille eri puolille Vuokselaa. Alholan suuntaan menee mm. ryhmä, jossa on mukana monta ensikertalaista. Siksi on paikallaan kertoa hiukan Alholasta.

Hirvisaaren eteläkärjestä lounaaseen, Solakorven, Kiimasuon ja Sammutselän rajoittamalla alueella oli Alholan asutusryhmä, joka varsinaisesti kuului Uuteenkylään, mutta jota kuitenkin pidettiin eri kylänä. Sammutselän länsipuolista aluetta, joka sekin luettiin Alholaan, kutsuttiin Korvenkulmaksi. Se rajoittui pohjoisessa Äyräpään pitäjään. Alueen pohjoislaidassa virtasi Vuosalmen puolelta tuleva perattu Sammutoja, joka laski Sammutselkään. Uudenkylän puolella oli Hanhisuo. Yhteydet Korvenkulmalta pitäjän keskukseen olivat äärimmäisen vaikeat, sillä minkäänlaisia teitä ei ollut. Monien aitojen ja veräjien oli keinoteltava, kun asialle oli lähdeittävä. Matkaa karttui kirkolle kymmenisen kilometriä.

Alholaan kuului vuosisadan vaihteessa 19 taloa, mutta ennen talvisotaa oli talojen luku jo nelisenkymmentä. Asutus oli levinnyt ensi sijassa Mustaojan ympärille raivatuille alueille. Oma kansakoulukin tarvittiin jo. Se rakennettiin vanhan ja uuden asutuksen saumakohtaan. Virkkilästä hirvisaareen tehty tie palveli Alholankin tarpeita, joskin se kulki Alholan itäpuolitse. Kylässä tehtiin aikaisemmin hyvin ahkerasti käsitöitä, valmistettiin muun muassa reikiä melkein talossa kuin talossa. Niitä vietiin Pietariin. Silloin oli kylässä neljä pajaakin, myöhemmin tultiin toimeen yhdellä.

Hirvisaareen menevästä tiestä erkani kahdesta kohden Alholan kylätie. Koivojan kohdalla oli ensimmäisenä Matti Loposen talo. Se oli viljelyksiltään kylän suurimpia. Jaakko ja Hilikka Juntusella oli pikku tila Liuhaniemessä. Alamaella olivat Toivo ja Elvi Vanhasen, Viljam ja Tyyne Vanhasen, Juho ja Loviisa Vanhasen sekä Ville Vanhasen ta-

Vanhempieni Tyyne ja Esa Virkin pihamaa, jossa kivellä istuu entinen omistaja Helena Makkara, joka asui meillä ja kulki mukanamme ensimmäisellä evakomatalla. Ainoa valokuva, joka on käytettävissäni. Jos jollakin on muistikuvia tai valokuvia liittyen ”Makkaran mummoon” ja perheeseemme, olisin tietoisista kiitollinen.

lot. Toivo oli myös rakennusmies. Viljam oli monissa luottamustehtävissä. Talonsa hän piti erinomaisessa kunnossa. Juho harrasti kalastusta.

Mustassaniemessä asuivat Topias ja Iida Thusberg.

Varsinaiseen kylään tullessa oli pellolla Tuomas Vanhasen, Paavon Tommin, talo, sekä tien varressa Konttorinmäellä Esa ja Tyyne Virkin talo. Uuvenkonnun tienristeyksessä asuivat Viktor ja Anna Vanhanen. Vilppi Pulkin perillisten talo oli jonkin matkaa tienristeyksestä vasemmalle. Pulkin naapureina asuivat Reijonpellolla Jooseppi ja Helena Thusberg. Jooseppi oli tarmokas maanviljelijä sekä karjamies.

Edellämäinitusta tienristeyksestä vähän kauempana oikealla olivat Uno ja Aina Bromanin sekä Otto ja Hetti Bromanin talot. Molemmat Bromanit olivat sekä maanviljelijöitä että rakennusmiehiä.

Keskikylästä koulun suuntaan lähdeyttäimme tapaamme ansimmäisenä Sakarin Juhon, Juho ja Tyyne Pulkin talon. Tien oikealla puolen oli Vuokselan osuuskunnan sivumyymälä. Sitten olivat maatalousneuvoja Mikko Kiurun, siitä vähän vasemmalle Matti ja Anni Pulkin, edelleen Yrjö ja Elsa Pohjalaisen, Salomon ja Liisa Haakanan ja Henrik sekä Iivari ja Iida Bromanin talot. Nämäkin Bromanit olivat hyviä rakennusmiehiä. Haakanan talo oli sotavuosina palanut. Alholan kauniissa koulussa toimi opettajana Liisa Gyllenbögel.

Koululta Leplahdelle päin oli Antti ja Anna-Maria Pösön uudistalo. Isäntä kaatui talvisodassa. Lamminpalteella oli Väinö ja Alina Pulkin, Koivojan Väinön talo. Väinö oli ojankaivaja ja metsätyömies. Sitten seurasivat Mikko ja Hilja Lemmetyn sekä Antti ja Alina Kinnusen talot.

Tolvasenmäellä asuivat Antti ja Anna-Maria Vanhanen. Ryypönkorven niskalla oli Heikki Kinnisen perillisten talo. Lähempänä Sammutselkää oli Mikko Kopran perillisten sekä Väinö ja Helmi Pulkin talot. Korvenniskalla Liisa Kemiläisen talossa asui Juho Pösö. Pösön naapureina elivät Eenokki ja Helvi Henttinen. Vähän tien sivussa oli Uno ja Anna-Maria Uosukaisen talo sekä jälleen tien varressa Tuomaan Antin, Antti ja Helena Pulkin talo. Antti oli hyvä rakentaja. Vähän kauemmaksi tiestä jäi Viljam ja Elina Majurin talo.

Mustojanniityllä olivat Martti ja Aili Pulkin talo, Tuomaan Matin, sekä edelleen Juho ja Hilma Väisäsen ja viimeisenä Arvi ja Eini Käkösen sekä Konsta ja Amanda Ronnun talot. Ronnun miehet valmistivat hyviä puusaaveja ja muitakin puuastioita. Vielä oli ennen pitäjän rajaa Pekkolan perikunnan talo.

Taisto Virkki

Alholanpoika, joka asui kylässä syksystä 1942 kesäkuuhun 1944 ja katseli maisemia puolivuotiaan silmin vajaan kahden ja puolen vuoden ikään saakka.

Opintokerhoissa saatiin tietoa Suomen ja muun maailman asioista

Viljo Naskali muisteli Rantasalmella kesämökkkinsä takkatuvassa elokuussa 1991, kuinka hän kerran oli mukana veteraanimatkalalla Jaltalla vaimovainajansa Kaijan kanssa ja linja-autossa Leningradiin mennessä yksi ja toinen esitti vuorotellen jotakin ohjelmaa auton mikrofoniiin puhuen. Entinen kenttärovasti Hilke totesi, että täällähän on yksi Sakkolankin mies mukana ja toivoi tämänkin esittävän jotakin.

”Kun paluumatkalla päästii rajan yli, sanoin, jotta tääl on suoritettu taiteellista ohjelmaa, mut ku mie en ossaa laulaa, ni mie muistan puolittain yhen runon, joka viiskyt vuotta sitte luettiin opintokerhossa, mutta en muista sitä kokonaan ja kun täs on juuri ylitetty raja niin tää liittyy siihe”:

Rajan lapsi

Mä olen rajan lapsi
näre pieni kallion norossa
erakkokoivu kahden viidan suussa.
On minullakin koti
täälä, tääl on mun kotikultani kaunoinen
on talot niin kuin muualla
on kaivot miekkapuineen
rintapellot noroon laskee
hikisenä mies auran pontta painaa
impi nuori kevätkaihonsa lehdon korvaan
hiljaa kuiskaa.
Mutta tääl on muutakin
tääl on raja
näettekö, kuinka tuo mykkä kuilu
maat, metsät, uskot, toivot
itse taivaankin kahtia katkoo.
Näin kertoi vanha mummoni
rajalla on rajan kirot
kun on rakkaat rauhan vuodet
peikko rajan umpeen kasvattaa
oksan oksaan, oksille oravat kultarinnat.
Vaan kun päätyy vainon päivä
rajaa kohti silloin turma tuiskii
raja auki, raja auki, huuhkaimena huuttaa
siin on miehet, siin on miekat
siin on ratsut, siin on rapait
meidän pirtit ensi kokot
meidän aidat ensi verot
meidän naiset ensi kyynel
mä olen rajan lapsi näre pieni kallion norossa
erakkokoivu kahden viidan suussa.

”Tähän päätyy tää lainaus ja jatkoin, että tällaisena tunki rajan tunnelmat kymenlaaksolainen mies, joka käytti kirjailijanimeä Johannes Linnakoski, vaikka Kymenlaakso on aika kaukan rajast. Myö asuttii rajan pinnas niin, että Leningradin valot taivaanrannal kajast iltaisil, ei sitä osattu pelätä, mut ei sinnepäin mittää asiaakaa tuntunt olevan, se ol kuin maailma seinä. Ja mones vaihees tämä juttu ja tämä runo kävi toteen”, Viljo totesi.

”Se on kaunis kertakaikkiaan, mie en ymmärrä mite miule ei tää oo tult tutuks”, lisäsi hänen siskonsa Hellin Rytty, o.s. Naskali siihen.

”Se ol siin Isänmaan kirja -nimises opintokerhon senvuotises lukukirjas”, Viljo vastasi.

”Jaa mut mie en olt joka vuos opintokerhos, mie olin välil pois sillo ko mie oli Helsingis ja yhen talven olin siel Lempi-tätil”, Helli mainitsi ja jatkoi: ”Mie en käynt sitä jatkokurssiikkaa ku miun pit lähtee piikomaa”.

”Mikä se sellainen opintokerho oikein oli?” kysyi Viljon tytär Päivi.

Viljo selvitti, että kysymyksessä oli joko Opintotoiminnan keskusliitto tai Kansanvalistusseura, joilla oli alayhdistyksiä, kuten esimerkiksi Raittiuden ystävät tai Työväen kristillinen liitto. Opintokerho kokoontui kerran viikossa, usein kansakoululla, jos ei muita yhteistiloja ollut. Kerhossa ei ollut opettajia, vaan kurssilaiset keskenään ottivat asioista selvää. Pekkasen Väinö Hovinkylästä veti pitkään opintokerhoa Hovinkylän koululla, mutta Viljo ei muistanut, kuka sen jälkeen olisi ollut vetäjänä.

Jokainen sai valita opiskeluaineensa talvea kohti, mutta siellä myöskin suositeltiin jotain yleistä opiskelun aihetta. Hovinkylässä luettiin ainakin Isänmaan kirjaa, joka oli kokoelma eri kirjoittajien tuotteista, sitten oli Mustonen-Salolan Äidinkielen kirja sekä Osaatko elää, lisäksi Nuorison käytös oli yhtenä talvena kirjana.

Keväällä suoritettiin tutkinto valvotussa tentissä. Kysymykset tulivat Hel-

singistä ja vastaukset lähetettiin Opintotoiminnan keskusliittoon tai Kansanvalistusseuraan, joista tuli tieto kenen suoritus oli hyväksytty ja sitten sai merkinnän opintokirjaan. Koska koulutusmahdollisuudet olivat niin vähäisiä, että neljä luokkaa kansakoulua ja kaksi vuotta jatkokurssia olivat melkein ainoa oppi, mitä maaseudun nuori ja köyhä väki sai, niin tällä tavalla opittiin lisää Suomen ja maailman asioista, ihmisten elämisestä ja riengoista, Viljo jatkoi.

”Ei ollut mitenkään helppoo, kun opintokerho alko naapurikyläs, ni sillo ol jo syksy, pimeä ja kuraset tiet, sitä raiteikasta kärrytietä, mikä ol kylien välillä kulettiä eikä myöskään olt taskulamppu. Kyllä sellasiiki sillo ol, mut ei kenekää kannattant sil taval pattereit ostaa, että olis taskulampul valaistu sitä opintokerhotietä. No talvel ol sitte paremp ku ol lunta maas ni ainaha valkosel lumel näkköö hiihtää yölläki tai ilta-myöhäl ja siel sitä käytti kerra viikos ja jotaki muistii jäi”, Viljo muisteli.

”Ollikaise Jalmar ol vakituine kävijä meijä kyläst, mut sitte ku hää män naimisii, ni Pekkase Väinö sano, et se taitaa Jalmarinki käynti vähentyy, et hää on teht sen havainnon et kuka naimisii männöö ni niiltä opintokerho jää ja niin kävi”, nauroi Viljo.

”Sielhä myö opintokerhos tutustuttii miun miehein Kaino kans, et en mie häntä siihe asti tuntent, ku hää ei enää sit olt Hovinkylä koulus ku häne pit jättää se yks luokka käymättä”, Hellin lisäsi.

Tämä opintokerho pyöri vuosikymmeniä Viljon käsityksen mukaan talvi-sotaan saakka, mutta hän ei ollut aivan viimeisinä aikoina mukana, koska oli lähtenyt ennen vuotta 1939 Helsinkiin. Siellä ollessaan hän kävi Raittiusyhdistys Kilven opintokerhoa ja suoritti vuosi- tai talviutkintoja.

Viljon tytär Päivi pohti, olisivatko nykyiset työväen- ja kansalaisopistot vähän samaa ”sorttia”.

Muistiin kirjannut
Mirja Antila, o.s. Rytty
Sakkolan Hovinkylästä

Tosiasiaa siasta ja muuta pakinointia

Ensin tosiasiaa siasta. Sikaa on aina pidetty jotenkin huonossa maineessa, on sanottu, että on sika humalassa, käyttäytyy kuin sika ja niin edelleen. Sika on kuitenkin erittäin viisas ja siisti, vaikka mielellään rypeekin kuralätäkössä, jos on tilaisuus. Nykyisin siat ovat ritilöiden päällä kirkkaassa valossa. Vaikka siellä Sakkolasassa ne sikojen karsinat eivät niin kovin isoja olleet, mutta väitän, että kyllä ne olivat tyytyväisiä siellä pehkujen alla.

Olin äidin ja tädin kanssa katsomassa ennen sotaa, kun sikoja porsitettiin. Oltiin vahtimassa, etteivät possut jääneet emänsä alle synnytyksen aikana. Haparaisten kylässä oli vain yksi karju, Mikko Pylkkäällä. Nuo vanhemmat emakot tulivat kiima-aikana ihmisten perässä sinne Pylkkäälle, ne kun muistivat, että siellä se lemmenhetki on. Nyt on tuo hetki poistettu jo sioiltakin. Karjua kaipaavalle työnnetään vain pilli saporon alle. Ei ole sioilla lastensa isästä tietoa, on lemmintä kravattikarjun sietoa.

Isojen valtioiden sanotaan käyvän keskenään kylmää sotaa. Suomi kävi kylmän sodan 1939-1940 Venäjän kanssa. Kysyin ystävältäni Lassilta, että jäikö noilta sotavuosilta mitään hauskaa tai positiivista mieleen. Ei tajua tulla mitään nyt mieleen. No, olihan se hauskaa, kun tempasi pajjan päältä, niin koko armeija hyppi piiluo – kirppuarmeija. Siellä Itä-Karjalassa silloin hyökkäysvaiheen aikana, aina kun nähtiin lemmiä, niin heti tuli maito mieleen. Oltiin jossakin Aunuksen liepeillä, ko nähtiin siin illanhämyksen lemmiä, heti pakit kätie ja lypsämää. Juoksin erästä haamuu kohti, kun sen luota lähti jo joku ja huus minulle: Ala männä, ei se lypsä, se on munalehmä. Oli tuo "hoono soomi" puhuva Janssonin poika jo kokeillut.

Täällä kierteli joku vuosikymmen sitten kulkukauppias Löppönen. Hänellä oli pyöränsä päällä vähän kaupattavaa, mutta ajatukset oli sitä suuremmat. Sanoi lukeneensa, että Amerikoissa aletaan tiilitaloja rakentaa ylhäältä päin. Kyllä minä ymmärrän, jos siellä on yksi tiili, niin toisen voi siihen liittää, mutta

**Possuperhettä Konevitsan luostarin maatilalla toukokuussa 2010.
Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.**

miten sen ensimmäisen saa siellä pysymään? Taitaa tuo Löppösen ongelma olla yhä ratkaisematta.

Tuolla maailmalla on paljon elikoita, jotka voivat vaihtaa väriä ja sukupuolta. Nyt on Lapista löydetty naarassammakko, joka voi lisääntymiskautena muuntautua näyttämään urokselta, vaikka se geneettisesti pysyykin naaraana. Mitenkäs tuo, että nainen näyttäisi mieheltä... No, kunhan ne yhä tutkii.

Kaliforniassa on puolestaan yrityksiä, jotka pakastavat kuolleita sitä varten, että heidät herätetään henkiin sitten, kun heidän sairautensa osataan parantaa. On usko, että lääketieteessä tapahtuisi jotain mullistavaa tulevaisuudessa. Nämä kun sitten sadan vuoden päästä heräävät, niin on ihmettä tarpeeksi. Liikenne kulkee ilmassa, jokaisella on vähintään propelli selässä, joka toimii auringon voimalla. Automaatti ilmoittaa, milloin otat ravintonapin suuhusi. On vain huumeviljelmää, joita tuetaan, tuotteista saadaan polttoainetta. Eihän ne enää ihmisiä kiinnosta, kun ovat halpoja ja hyvin saatavilla.

Lapsesta saakka on meille jokaiselle jäänyt pelkotiloja, jotka muistaa aina. Olin 6-7-vuotias, kun muistan ensimmäi-

sen pelkoni ja jännitykseni. Kuulin, kun ne puhuivat, että täytyy tuo vanhin emakko tappaa. Elin jännityksen vallassa tuon kuultuani jokainen päivä. Koitti sitten eräs syksyaamu, isä teroitti puukkoa minulta jotenkin salaa. Sitten sieltä tuli Kiiskin Juho-setä pitkäpiipuin pyssy olalla ja menivät isän kanssa kujamaalle. Minä tärisin, että milloin pamahtaa. Pamahtihan se, mutta jännitys ja pelko jatkuivat vielä pitkään.

Jossain lehtien palstoissa oli kirjoituksia, että raha haisee. Lassi oli sitä ikäluokkaa, että oli jo talvisodassa. Kysyin häneltä kerran yks' kaks', että haiseeko raha. Myö saati kerra yks vanki ja sil ol paljo 10 ruplan seteleitä, myö jaattii ne keskenämme. Niil myö syytettiin kaminaa. Mut tuo Janssonin poika kun kerkis ain ja joka paikkaa, tuli riu'ulta ja hoki; se olla pieni ja kova, ei pyyhki, vai haise.

Lopuksi kaupunkilaisserkulle kaksi kysymystä. Kumpi nostaa takapään ensin ylös noustessaan, hevonen vai lehmä? Miksi sialle syntyy kymmenen, ylikin, kun muilla kotieläimillä on yksi, joskus vain kaksi jälkeläistä?

Viljo Pitkänen

Hovinkylä-Ojaniemi -kirjaan kootaan aineistoa

Sakkolasta on jälleen vireillä uusi kyläkirja. Työryhmä on järjestäytynyt kokoamaan koulupiirikirjaa Hovinkylä-Ojaniemi. Mikäli aineisto saadaan riittävän ajoissa kokoon, on kirja tarkoitus julkaista ensi kesänä 2011. Vuosi on merkivuosi, sillä Hovinkylä tulee sata-vuotiaaksi ja Hovinkylä-seura 90-vuotiaaksi.

Kirjan aineiston pohjana on jo Hovinkylä-seuran kolme aiemmin julkaisemaa teosta, joista yhdessä on myös Ojaniemen asioita. Tuleva uusi kirja on tarkoitus tehdä kovakantisena ja samantyyppisenä kuin Sakkola-Säätiön aiemmin julkaisemat kyläteokset.

Kirjatoimikunnan kokoonkutsujana on Soini Hartikainen. Toimikunnan muiksi jäseniksi on nimetty Seppo Jyräs Nokialta sekä ojaniemeläisjuuriset Maija-Liisa Lamppu ja Riitta Nikkonen Raisiosta, sekä Lempäälästä Antti Hynnä ja Marjo Ristilä-Toikka. Toimikunnan kokoonpanoa täydennetään tarvittaessa.

Nyt on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että kaikki Hovinkylän ja Ojaniemen asioista tietävät ryhtyvät kaivelemaan arkistojaan, haastattelemaan sukulaisia ja etsimään kaikkea mahdollista tietoa kylän ja kyläläisten elämästä.

Tarkempia tietoja asiasta antavat sekä valokuvia, kertomuksia ja yhteystietoja muihin asioista tietäviin vastaanottavat kiitollisina ainakin:

Soini Hartikainen, Jähkyentie 66, 14700 Hauho,
soini.h@gmail.com. Puh. 0400 -207 844, (03) 675 1482.

Maija-Liisa Lamppu, Kerttulantie 1 D 79, 21200 Raisio,
m.liisa@dnainternet.net. Puh. 040 -7730 906, (02) 4381 913.

Riitta Nikkonen, Karrolantie 15, 21200 Raisio,
riitta.nikkonen@dnainternet.net. Puh. 050 -3511 543, (02) 4381 811.

Seppo Jyräs, Vaarnatie 12 C 15, 37130 Nokia,
seppo.jyräs@elisane.fi. Puh. 0400- 954 063, (03) 3415 418.

Riiska ja Kiviniemi saavat myös omat kirjansa

Myös Sakkolan Riiskan kyläkirja on tekeillä. Työryhmä on toimitanut aineiston taittoa varten, ja kokoaminen painottuu ensi syksyyn.

Kiviniemestä tehdään myös oma kirjansa, vaikka alunperin sitä oli kaavailtu samoihin kansiin Kasarmilan kanssa. Aineiston runsauden vuoksi Kiviniemestä päätettiin kuitenkin kustantaa oma teos. Aineistonkeruu on parhaillaan käynnissä, ja asiasta kiinnostuneilta toivotaan yhteydenottoja. -MRT

Turun Seudun Metsäpirttikerhon

kokous on
keskiviikkona 8.9.2010
klo 18 alkaen Raisiossa,
yhdistystila Tornilassa,
Tornikatu 9 (Tornitalo,
pohjakerros, sisäänkäynti
takapihan puolelta).
Tervetuloa!

Vaskelan sukuseuran

25-vuotis sukujuhla
Vehmaalla lauantaina
21.8.2010
Paikkana Lammin talo
(www.lammintalo.com)
Osallistumismaksu 25euroa/
hlö, lapset 13 euroa
sukuseuran tilille
426000-131505
Ilmoittautumiset 5.8.2010
mennessä
sihteeri Anne Vaskelle
puh 050-3481196
anne.vaske@uta.fi

Kuisman Sukuseura ry

10 vuotta, sukukokous ja
juhla 7-8.8.2010,
Hotelli Tallukka
Tallukantie 1 17200 Vääksy.
Juhlan ohjelma
www.kuismansuku.fi.
Ilmoittaudu juhlaan
24.7.2010 mennessä.
Tervetuloa kaikki mukaan!
Kari Kuisma
gsm 0400 458381,
kari.kuisma@kuismansuku.fi.
Tanja Välisalo
gsm 040 7081671,
tanja.valisalo@kuismansuku.fi.

Metsäpirtti Sylvi Kekkosen lapsuudenmuistelmissa VI

Metsäpirtti – luonnosta ja ihmisistä

Sanotaan, että ulkopuolinen näkee jonkun paikan, ihmiset ja tilanteet paremmin kuin asianosaiset. Tällainen ulkopuolinen Sylvi Kekkosen lapsuusmuistoissa oli kirkkoherra Uinon äiti. Parhaimman käsityksen siitä, minkälaiselta Metsäpirtti vaikutti vieraan silmin, saamme kertomuksesta ”Papin äiti”. Hän oli tullut vieraillemaan poikansa luokse toiselta puolelta Suomea ja aivan erilaisesta elämäntilanteesta. Ensinnäkin häntä ihmetyttää paikkakunnan mäetön maasto. Totta onkin, että maa on kauttaaltaan tasaista ja pehmeästi aaltoilevaa.

”Metsäpirtti on vesistöistä köyhää, hiekkasta ja soraista tasankoa, joka laskee Laatokan hienoille hiekkarannoille,” kirjoittaa Pertti Siilahti (Karjalan luonto, 2008) Kallioita ei ole ollenkaan. Korkein kohta on Hatakanmäki, pari kilometriä kirkolta, korkeus n. 85 metriä meranpinna yläpuolella. Hän ihmettelee myös talojen läheisyyttä toisiinsa. Naapureilla saattaa olla suorastaan yhteinen pihamaa ja raja-aita. Sitä paitsi talot on rakennettu aivan maantien poskeen.

Vuoden 1923 tilastojen mukaan Metsäpirtin asukastiheys oli varsin huomattava, suurempi kuin Käkisalmen kihlakunnan pitäjissä. Asutus oli kuitenkin jakaantunut hyvin epätasaisesti. Kylät ja talot olivat keskittyneet jokien ranta-alueille ja savitasanteille.

Papin äiti ihmettelee Metsäpirtin hiekkaisia ja helposti kynnettäviä viljelysmaita. Eniten Uinon vanhaaemäntää harmitti kuitenkin kylän naisten puhetapa. He näet puhuivat liian nopeasti,

käyttivät outoja sanoja ja lisäksi vielä välillä ”votvottivat”. Kyseessä oli venäläinen sanonta ”A vot!” – tarkoittaan no niin, siinä se on, tehty on. Kertomuksessa Hurri-koirasta karjakko ja sisäkö votvottivat pennun pesemisestä, niin ettei papinrouva saanut suunvuoroa. Papin äiti oli myös kiinnostunut naimisissa olevien naisten käyttämästä ”hunnusta,” sen käytöstä sekä suurella litteällä neulalla pujottelemalla tehdyistä kirjokintaista.

Käsittämätöntä hänelle olivat myös monet ruokaan liittyvät asiat. Häntä ihmetyttivät kylän naisten ainaiset leipomispuuhat, limppujen taputtelu ja kakkaroiden teko. Heillä kun leivottiin ruokaleipää vain kahdesti vuodessa. Kylän naisia papin äiti piti ahkerina omista töissään ja miestenkin töihin pystyvinä. Aivan käsittämätöntä hänestä oli liinaöljyn ravinnoksi käyttäminen ja kaurakiisselin hapattaminen ennen keittämistä Tattaripuuro maistui hänestä hyvältä.

Kylänmiehiä on kahdenlaisia: ensin näkin vanhempi polvi, joka karvalakit päässään, väljät pumasepaidat housujensa päällä, imivät piipunnysää hämähäkinä tuvan lämpimässä. Tällainen oli pappilan renki Aatami, jolla lisäksi oli tasapitkä, hartioille ulottuva tukka. Sanakirjan mukaa ”pumasiini” on palttinaoimikas tai mallikuviollisten kampaillakankaiden yleisnimitys. Kudottiinko kangas itse, vai ostettiin Piehtarista, se ei kirjoista selviä.

Aatamilla oli loru: ”Niin kauan kuin elän täällä päällä maan, pidän paitani housujen päällä.”

Loru on tuttu nuoremmillekin sukupolville. Aatamin poika, pappilan apurenki Alekka edustaa uudempaa sukupolvea. Paita on visusti housuissa, hiukset ovat lyhyeksi leikatut ja päähineenä talvella kevyt, jäniksennahkainen lakki. Naisten puolella edustaa vanhoja tapoja naimisissa olevien naisten käyttämä hunttu, joka oli valmistettu valkeasta kankaasta. Nuoret emännät eivät enää käyttäneet huntua. ”Pyykinpesu”-kertomuksessa kerrotaan, että pestävinä oli pitkiä, kuviollisia, terättömiä naistensukkia. (Kansallismuseossa olevan Metsäpirttisukan malliko) ja kirjottuja kintaita. Juhlavaatteena on vanhemmilla leveät, runsaasti poimutetut hameet, suorat puserot ja se valkea puolenkokeekan kokoinen hunttu otetaan kiinnitettynä. Pappilan karjakko - Helenalla ja keittäjä - Annalla oli valkeat kirkkosilkkit, mutta Tildalla, joka ei ollut karjalainen, silkki oli musta. Riikalla oli pappilaan asioimaan tullessaan valkea tärkkihivi ja jalassaan lipokkaat. Toisenlaista venäläistä pukeutumista edustaa kauppiaan leski, Lebedoffin-täti pitsimyssyineen ja kahisevine hameineen.

Raija Haapsaari

Kirjastoneuvos

Raija Haapsaaren koostaman sarjan edelliset osat on julkaistu Suvannon Seuduissa nro 5/2009, 8/2009, 1/2010, 3/2010 ja 4/2010.

Suvannon Seudun Pitäjämme internetissä

www.metsapirtti.net

www.sakkola.fi

www.vuoksela-seura.fi

Valkjärven-Viiksanlahden-Kasarmilan kyläkirja julkistetaan Sakkola-juhlilla

Sakkola-Säätiön julkaisemasta kirjasarjasta seuraava teos ”Kasarmin kainalossa” julkistetaan pitäjäjuhlilla Vesilahdessa 1.8.

Kirja kertoo ”Vennäin Valkjärven”, Viiksanlahden ja Kasarmilan kylistä. Valkjärven rantamille 1920-luvun alussa rakennettu Kiviniemen kasarmi toi alueelle väkeä eri puolilta Suomea ja samalla antoi elantoa paikalliskylien asukkailla erilaisien tarvikkeiden ja palvelujen tarpeen muodossa.

Kirjan Valkjärven osuuden koostamisesta on huolehtinut Eero Kukko työryhmineen. Hänelle kuuluu myös kiitos teoksen nimestä: Kasarmin kainalossa.

Kasarmilan ja Viiksanlahden asioita ovat etsineet päivänvaloon ns. ”Kasarmin lapset” työryhmän puheenjohtajana toimineen Airi Uosukaisen johdolla.

Kirjan valokuvamateriaalin yms. dokumenttien taltioinnista on huolehtinut Antti Hynnä Sakkola-Säätiöstä, ja aineiston koostamisesta kirjaksi, sen ulkoasusta ja taitosta on vastannut Marjo Ristilä-Toikka.

Lähes 450-sivuinen Kasarmin kainalossa -kirja kertoo paikkakunnan elämänmenosta aina vuoteen 1944 saakka. Mukana on runsaasti valokuvia, ja karttojen avulla jokaisen kylän talot asetuvat paikalleen.

-MRT

Sakkolan Kiviniemen kasarmilla, Kasarmilassa, palvelleilta ja lähikylien asukkailla on saatu monia muistoja ja valokuvia uuteen kyläkirjaan Kasarmin kainalossa. Kuvassa aseteknikko Jarl Tärvenen poikineen 1930-luvulla. Kuva: Ole Tärvenen arkisto.

Romaaneja lahjoitusmaa-ajalta III: Huuhkan poika

Lahjoitusmaaromaaneja tutkinut tohtori Hannes Sihvo (1942-2003) piti ensimmäisenä varsinaisena lahjoitusmaaromaanina sakkolalaisen Aleksanteri Aavan teosta ”Huuhkan poika”.

Romaani ilmestyi 1924 Aavan (Kuparinen) ollessa 41-vuotias. Hannes Sihvo piti romaanin rakennetta keskiaikaisen sankaritarinan kaltaisena; vääryyttä kärsivät, jäyhät ja komeat talonpojat uhmaavat sortajiaan. Talonpoikien rintama ei ole kuitenkaan aivan aukoton, vaan heidän joukossaan on kavala kä-

tyrityyppi, kuten klassiseen juoneen kuuluukin.

Pienoisromaani kertoo tarinan vuosilta 1817-1818 Sakkolan Petäjärven lahjoitusmaahovin elämästä. Lajinsa ensimmäisenä se on luonut normin myöhempiä lahjoitusmaaromaaneja ajatellen. Romaanissa on myös rakkaustee- ma Huuhkan Martin ja hänen rakastetunsa Lillan traagiseen tuhoon päättyvä tarina.

Romaanissa on myös hieno kuvaus lasku-uoman kaivamisesta Suvannosta Laatokkaan, ehkäpä näin syntyi Tai-

paleen joki..

On helppo yhtyä Hannes Sihvon kokonaisarvioon: ”Kliseemäisestä rakenteestaan huolimatta se on erittäin hallittu teos”.

Aleksanteri Aavan tuotantoon kuulu myös lahjoitusmaa-aiheisia runoja. Aavan Kootut teokset ilmestyivät 2004.

Raija Haapsaari

Aikaisemmat sarjan kirjoitukset on julkaistu Suvannon Seudun numeroissa 3/2010 ja 4/2010.

Kupariset juurillaan Karjalassa

Kuparisten sukuseuran tämänvuotinen retki suuntautui suvun perinteisille kotikonnuille Karjalan kannakselle. Viimevuotinen matka Novgorodiin painoi vielä kintereissä ja nyt päätettiin pysyä lähimaastoissa.

Matkalle lähti 42 retkeilijää, joista ilahduttavan suuri osa oli uusia sukuseuralaisia, jotka halusivat käydä isiensä ja äitiensä mailla. Nuoran Markku ajoi bussia noin 350 ulkomaanmatkan kokemuksella, joten karttaa ei tarvinnut avata ollenkaan. Samoin Markun makkarakahvit Äyräpäässä ja Sortanlahdesa piristivät kummasti niiden kymmenien juttujen ohella, joita tuntuu olevan varastossa todella paljon. Ansoistaan Markulle luovutettiin Kuparisten sukuseuran pinssi ja luvattiin harkita vakavasti Markun palveluja myös ensi vuoden retkellä.

Majoituimme ensi pari yötä Sakkolan Suvenhännässä komeassa Dacha-hotellissa ja illalla yhteislaulu raikui Suvannon rannassa laiturilla. Paikkaa sanotaan nykyään Ojaniemeksi, minkä seikan Kuparisen Teuvo aina korjasi Suvenhännäksi, joka on hänen synnyinpaikkansa. Välipäivänä jotkut läh-

tivät omille retkilleen, muutamat kävivät pikkuveneellä Konevitsan luostarissa ja me loput menimme Käkisalmeen, jossa varsinkin naisväki pääsi hypistelemaan ja shoppailemaan, mihin ei kuulemma koskaan ole liikaa aikaa varattuina.

Matkalla Sakkolasta Viipuriin poikkesimme myös Äyräpäähän, jonne menevälle tielle on saatu jo asfalttiakin. Äyräpään hiekkatörmilläkin alkaa luonto ottaa omaansa ja pusikot kasvaa yhä suuremmiksi.

Viimeisenä aamuna olikin sitten osalla porukkaa lähtö Antrean Kuparsaareen, jossa kupariset ovat olleet ainakin vuodesta 1543. Retken tarkoitus oli näyttää Sakkolan kuparisille ja luonnollisesti muillekin, mistä kohtaa Kuparsaarta Mikko Kuparinen vuonna 1650

eräänä utuisena keväisenä aamuna lähti Vuoksea alaspäin ja asettui Suvannon rannalle tunnetuin seurauksin. Paikalle päästyämme Kuparisen Reijo kaivoi repusta kuohuviinit esiin ja juhlahetken huipennukseksi hän lauloi vielä Vuoksen rannassa Satumaa-tangon.

Kaiken kaikkiaan Kuparisten sukuseuran retki oli oikein onnistunut ja jo tähän mennessä saatu palaute kannustaa niin, että ensi vuoden retken alustavat valmistelut ovat jo lähtökuopissa. Vihjeitä kohteista otetaan kernaasti vastaan. Yhteystiedot sukuseuran kotisivuilta: <http://personal.inet.fi/yhdistys/kupariset/uutiset.html> tai googleen hakusanaksi kuparisten sukuseura. Sieltä löytyy myös kuvia tältä ja myös aiemmilta matkoiltamme.

Ossi Kuparinen

Kuparisen suvun alkulähtelä, vasemmalta lukien Aaro Kuparinen, Raija Puranen, Teuvo Kuparinen, Matti Kuparinen, Reijo Kuparinen, Anja Keinänen, Elli Kuparinen ja Ulla Jalli. Kuva: Teuvo Kuparinen.

Matkalaiset Suvenhännän komean Dacha-hotellin rappusilla Suvannon rannalla. Kuva Ossi Kuparinen.

Menetetyistä apteekkeista syntyi kirja

Sotien jälkeen vuonna 1940 ja 1944 menetetyille alueille jäi lähes 60 apteekkia. Ne kaikki saivat siirtyä Suomen nykyisten rajojen sisäpuolelle. Ensimmäiset ns. siirtoapteekit saivat uudet sijoituspaikkansa 70 vuotta sitten 20.6.1940.

Karjalaisten ”evakkoapteekkien” tarinaa voi lukea vastavalmistuneesta kirjasta ”Menetetyt apteekit; luovutetun alueen lääkehuolto keskiajalta vuoteen 1945”. Kirjan on tehnyt apteekkinuovos Marcus Olli.

Hän on kuvannut runsaaseen arkistomateriaaliin, kirjallisuuteen ja haastatteluihin perustuen apteekkien syntyhistoriat ja vaiheet 1500-luvulta jatkosodan päättymiseen asti. Kirja on paitsi siirrettyjen apteekkien historia, myös kiinnostava kuvaus apteekkeista menneinä aikoina.

Alueen vanhin apteekki sijaitsi maistraatin perustaman Viipurissa.

– Viipurista on kirjoitettu paljon, mutta apteekkeista vähän – kuten pitäjähistorioissa yleensäkin apteekit ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta sivuutettu hyvin lyhyillä maininnoilla, toteaa Marcus Olli.

Tästä johtuen tuoreen kirjan merkitys on suuri. Kirjan loppupuolella on myös matrikkeli, johon on koottu kaik-

Kiviniemen apteekki 1930-luvun jälkipuolella. Sakkola oli yksi niistä harvoista luovutetun alueen maalaispitäjistä, joissa oli kaksi apteekkia, Kiviniemessä ja kirkonkylässä.

kien luovutettujen alueen apteekkarien saatavissa olevat tiedot, suurin osa valokuvien kera.

Talvisodan aikana apteekkien kohtalot muodostuivat hyvinkin erilaisiksi.

– Osa poltettiin suomalaisten toimesta, osa venäläisten. Osa tuhoutui pommituksissa kokonaan, osa vain osittain. Osa apteekkeista säilyi vaurioitta ja viimeiset evakuoitiin vasta rauhan tultua

maaliskuussa 1940. Apteekkien henkilövahingot jäivät yllättävän pieniksi; vain Viipurin Asema-apteekissa kuoli kaksi työntekijää Viipurin ensimmäisessä suurpommituksessa 1.12.1939.

Kirjan koko on 491 sivua, mukana yli 100 apteekkikuvaa. Tiedustelut

Marcus Olli,

puh. 06-5571084, 0500-574 284,
olli@japo.fi

Ukkosen sukuseura ry

(Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki)
Sukukokous ja sukujuhla on Kauttuan Klubilla (Sepäntie 3, 27500 Kauttua) 14.8.10 alkaen klo 13.00.
Ruokailun hinta 21,5 euroa/aikuinen, lapset 4-12v puoleen hintaan, alle 4v ilmaiseksi.
Kokouksessa ovat esillä sääntömääräiset asiat.
Muu ohjelma koostuu arpajaisista, runoista ja musiikista.
Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 1.8.10
Raimo Honkasalolle p. 040 7208732 tai Tuija Ukkoselle p. 040-7534241.
Tervetuloa sukulaisia tapaamaan!

Sukuseuran hallitus

Syksyllä 2010:

VIIPURI TUTUKSI 22. – 24.10.2010

”Sellanen ol Viipuri, karjalaisten kaupunki!”

Lokakuussa lähdemme tutustumaan tarkemmin Viipuriin, pelkän ohikulkumatkan sijaan. Oppaana toimii Viipuri-asiantuntija Leena Repo ja hänen johdolla tutustumme historiallisen Viipurin tunnetuimpiin kohteisiin.

Lähde mukaan matkalle!

Kysy tarkemmin matkasta:

Vesilahden Liikenne

**Myllytie 58, 37370 NARVA
p. (03) 373 7300
info@vesilahdenliikenne.net
KuVi 4069/00/Mj**

**tai Hannu Turkkinen
040-5814398
hannu.turkkinen@kotiportti.fi**

Bertta Kekki 100 vuotta

Bertta Pekki o.s. Konttori täytti 100 vuotta 20.5.2010. Hänen nykyinen asuinpaikkansa on palvelukoti Ruusulassa Kouvolassa. Merkkipäiväänsä hän vietti sukulaisten ja läheisten ystävien seurassa.

Bertta syntyi Valkjärven kunnassa. Samasta pitäjästä oli kotoisin myös hänen miehensä Eino Pekki. He saivat viisi lasta. Luonteeltaan Bertta on ollut aina iloinen ja huumorintajuinen. Sitä hän on edelleenkin. Nykyisessä palvelukodissa henkilökunta kutsuukin häntä Ruusulan ilopilleriksi. Laulaminen ja joskus pieni tanssahtelukin sekä runonlausunta ovat Bertalle mieluisia asioita.

Sisaruksista vanhimpana Bertta tottui kovaan työntekoon jo lapsena. Bertan monet kauniit muistot liittyvät Vuokselan Oravaniemeen, jossa isä Jooseppi Konttori, Lauta-Joska, elätti perhettään muun muassa lautturina Vuokselan ja Valkjärven välillä. Elämä on näyttänyt Bertalle myös toisenlaisetkin kas-

Bertta Kekki, 100 vuotta. Alakuvassa Bertan kanssa siskonsa Laine Laajan, o.s. Konttori, joka täyttää 27.10.2010 vuosia 90.

vot. Leskeksi hän jäi vuonna 1978. Lapsista on enää elossa Kouvolassa asuva Ritva-tytär. Kaikesta koetusta huolimatta Bertta sanoo eläneensä hyvän ja hauskan elämän

Reino Tuomi

90 vuotta täyttää Martta Salonen o.s. Lamppu, kotipaikka Sastamala (Vammala). Hän on syntynyt 28.7.1920 Sakkolan Ojaniemessä.

KUOLLEITA

Helga Annikki Nuora, syntynyt Sakkolan Petäjällä 28.7.1938, kuoli Tampereen yliopistollisessa sairaalassa 18.6.2010. Vanhemmat Nestori ja Helmi Nuora.

Valmistuneita

Anne Viveka Salonen on valmistunut lastenkirurgiksi Tampereen yliopistosta 30.10.2009. Annen vanhemmat Matti ja Irma Salonen o.s. Rajala. Annen isoäiti Elma Rajala o.s. Karjalainen on syntynyt VpL Pyhäjärven Rotjanlahdessa, vanhemmat Elisa ja Antti Karjalainen Annen isän äiti Martta Salonen o.s. Lamppu on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä, vanhemmat Helena ja Nikolai Lamppu.

Hanki
SAKKOLA-
SÄÄTIÖN
TUOTTEET
ilman postikuluja
SAKKOLA-JUHLILTA
VESILAHDESTA
1.8.2010

Punkalaitumen kirjastossa esillä karjalaisen kirjallisuuden näyttely

Punkalaitumen kirjastossa on karjalaisen kirjallisuuden näyttely 07.6.-31.7.2010 esillä kirjaston aukiolon aikoina. Näyttelyssä on esillä osa kirjaston yli 300 kirjan tarjonnasta, joka on vuosien myötä Punkalaitumen Karjalaisten ja Punkalaitumen kunnan yhteistyönä koottu. Samalla juhlistamme Karjalan Liiton juhlavuotta. Lähemmin: **Yrjö Pitkänen** puh. 040 7260593 tai **Pirjo Korkka-Vuorinen** puh. 040 071 7076.

Sakkolan Tuvasta tupaan -kirjan uusinta- painos on valmistunut

Sakkolan kylät
tuvasta tupaan 1939 -
Sakkolan historiaa II
teoksen uusintapainos
nyt ilmestynyt!

Tarkistettu painos on noin
350-sivuinen teos, jossa käy-
dään läpi Sakkolan kylät talo
talolta vuoden 1939 tilanteen
mukaan. Esillä kirjassa on siis
jokainen perhe ja suku, ja yleis-
tietoa Sakkolan pitäjistä ennen
talvisotaa.

Hannu J. Paukun kirjoittaman
teoksen ensipainos julkaistiin
vuonna 1983. Uudistettu painos
on nyt julkaistu.

Tilaa heti oma kirjasi!
Kirjan hinta on 30 euroa
+ postituskulut

Tilaukset:

* Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622, marjo.ristila-
toikka@kolumbus.fi

* Aila Alanen,
p. 040 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

* Eero Pilviniemi
p. 040 708 9213
eero.pilviniemi@elisanet.fi

Kyläkirja on hyvä lahjavihje!

Tilaa oma teos Sakkolan kyläkirja-sarjasta:

* **VILAKKALA**, Vilakkalan, Volossulan ja Kaarjanjoen
koulupiiri, 30 euroa kpl + postituskulut.

* **MUISTOJEN LAPINLAHTI**,
30 euroa kpl + postituskulut.

* **PETÄJÄRVI**, Petäjärven ja Ryhmän koulupiiri,
30 euroa kpl + postituskulut.

* **RÖYKKYLÄ**, hinta 35 euroa + postituskulut

* **SUVANNON HELMI**, Haparainen, Kelja ja Purpua,
hinta 35 euroa kpl + postituskulut

* **TIKANSAARI ja KOTTILA** ***SYDÄN-SAKKOLA**
hinta 30 euroa + postituskulut   hinta 40 euroa + postit.

TILAUKSI VASTAANOTTAVAT: Aila Alanen p. 03-375 2852
Marjo Ristilä-Toikka   tai 040 - 707 6164
p. 040 730 2622   aila.alanen@lempaala.fi
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Putkiliike P. Nuora Oy

37560 Lempäälä
puh. 010 5488130
fax. 010 5488139
putkiliike(at)nuoraoy.fi

SUVANNON SEUTU

Tilaa oma
pitäjälehtesi!

puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa
vuodessa karjalaista asiaa,
historiaa, muistoja ja
nykypäivää.

Vuosikerta 25 euroa

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti
vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Vuosikerran hinta 25 euroa

Julkaisija: Sakkola-Säätiö

Kirjapaino: Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37570 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448

marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Helka Korpela,
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere, p. 040 565 0905
helka.korpela@hotmail.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 0400-576722
taistovirkki@gmail.com

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,

hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aila Alanen,

hallituksen varapuheenjohtaja
Ollilantie 16, 37500 Lempäälä
p. 03-375 2852 tai 040 - 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

Matti Naskali, sihteeri,

Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja

Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603 tai 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
00530 Helsinki
p. 09-710 846

Väinö Meskanen,

varapuheenjohtaja
p. 040-743 08 05

Sakkola-Seuran uusi
sähköpostiosoite on:
sakkolaseura@gmail.com

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Anja Kuoppa, varapj
p. 0442 844 330
anja.kuoppa@gmail.com

Marja-Liisa Vesanto
sihteeri
Pajatie 6
01800 Klaukkala
marjalis.vesanto@hotmail.com

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@hotmail.com

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 5997 720
esko.lylander@pp.inet.fi

Anja Paksu

Tammistontie 4 b 4, 65300 Vaasa
p. 040 5239 466
anja.paksu@saunalahti.fi

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@nettikirje.fi

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 050 357 5767
niilo.kiiski@dnainternet.net

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Aila Martelius-Mäkelä, puh.joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@nettikirje.fi

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 59 7720
esko.lylander@pp.inet.fi

Ilmi Pesonen
p. 040 7306 166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI KERHO RY

Mauri Ukkonen, puheenjohtaja
Ojahaanpolku 8 B 23
01600 Vantaa
p. 0509192629

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Tapio Sihvo, puheenjohtaja
Formupojantie 8, 14500 Iittala
p. 03-6765024, 040-5411502
tapio.sihvo@gmail.com

Kauko Komonen, varapj
Linvallinkatu 4 A 1, 30100 Forssa
kauko.komonen@surffi.net
p. 03-4224883, 040-5020487

Ebba Penttilä, sihteeri
Leppämäentie 5, 31300 Tammela
ebba.penttila@gmail.com
p.03-4360136, 040-8232016

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Tuula Nieminen
Erätie 26, 33800 Tampere
p. 03-2231400, 0400-833386